

**ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ : ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΣΙΟΡΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ : ΣΠΥΡΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΒΕΡΓΑΔΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛ**

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 1999

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΜΕΡΟΣ Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Αντικείμενο φόρου	7
Υποκείμενο φόρου	7
Χρόνος επιβολής φόρου	7
Εισόδημα και εξεύρεση του	7
Φορολογία εισοδημάτων των συζύγων και ανηλ. τέκνων	8
Απαλλαγές απ' τον φόρο	9
Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογουμένους	10
Έκπτωση δαπανών απ' το συνολικό εισόδημα	11
Υπολογισμός και καταβολή φόρου	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Τεκμήριο δαπανών διαβίωσης	15
Τεκμήριο δαπάνης για συντήρηση ΙΧ Αυτοκινήτου	15
Τεκμήριο δαπάνης συντήρησης διτροχού ΙΧ Αυτοκινούμενου οχήματος	17
Τεκμήριο δαπάνης έμμισθου προσωπικού	17
Τεκμήριο δαπάνης σκαφών αναψυχής	18
Τεκμήριο δαπάνης αεροσκαφών	18
Τεκμήριο συντήρησης δεξαμενής κολύμβησης	19
Τεκμήριο αγοράς περιουσιακών στοιχείων	20
Μη εφαρμογή τεκμηρίου	20
Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμού φόρου	21

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Εισόδημα και ακίνητα

Εισόδημα και απόκτησή του	22
Ακαθάριστο εισόδημα	23
Καθαρό εισόδημα	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Εισόδημα από κινητές αξίες

Εισόδημα και απόκτησή του	26
Χρόνος απόκτησης εισοδήματος	27
Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

➤ Έννοια και απόκτηση εισοδήματος	28
➤ Διαχειριστική περίοδος	30
➤ Ακαθάριστο εισόδημα	30
➤ Λογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος	32
➤ Εξωλογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος	38
➤ Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από εμπορική επιχείρηση	40
➤ Εισόδημα τεχνικών επιχειρήσεων	45
➤ Προσδιορισμός ελάχιστου κόστους κατασκευής οικοδομών	47
➤ Προσδιορισμός ακαθάριστων εσόδων των εργολάβων, υπεργολάβων, και γενικά επιτηδευματιών, που εκτελούν οποιαδήποτε επιμέρους εργασία σε ανεγειρόμενες οικοδομές	48
➤ Προσδιορισμός εισοδήματος αλλοδαπών επιχειρήσεων	49
➤ Εισόδημα από διάθεση και αποτίμηση χρεογράφων	49
➤ Υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

- Έννοια και απάντηση εισοδήματος 51
- Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα 51
- Προσδιορισμός καθαρού γεωργικού εισοδήματος 52
- Εκπτώσεις του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις 54
- Απαλλαγές του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις 54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- Εισόδημα και απόκτησή του 55
- Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος 56
- Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα 56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ

- Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα 58
- Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος 60
- Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από ελεύθερο επάγγελμα 60

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ, ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

- Προκαταβολή φόρου 64
- Παρακράτηση του φόρου 64
- Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από Ακίνητες Αξίες (Γ΄ πηγή) 65
- Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από Εμπορικές Επιχειρήσεις (Δ΄ πηγή) 65
- Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις 65
- Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από ελεύθερα επαγγέλματα 66
- Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

- Απόδοση φόρου με διμηνιαίες δηλώσεις 69
- Μηνιαία απόδοση φόρου 69

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

- Υπόχρεοι δήλωσης 70
- Προθεσμία και περιεχόμενα της δήλωσης 72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ - ΚΥΡΩΣΕΙΣ

- Υποχρέωση από αλλαγή κατοικίας 74
- Υποχρεώσεις εκμισθωτών ακινήτων 74
- Υποχρεώσεις μισθωτών ακινήτων 74
- Υποχρεώσεις κομιστών τίτλων 75
- Υποχρεώσεις οφειλετών τόκων 75
- Υποχρεώσεις υπηρεσιών 75
- Υποχρεώσεις εκείνων που διενεργούν την παρακράτηση του φόρου 76
- Γενικές κυρώσεις 76
- Κυρώσεις σε όσους δεν δηλώνουν εισόδημα από ακίνητα 77
- Ποινικές κυρώσεις 77

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

78

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η φορολογία αποτελεί μια σημαντική δραστηριότητα των δημόσιων φορέων σε όλες τις χώρες του κόσμου και ιδιαίτερα τις περισσότερο αναπτυγμένες αφού εξασφαλίζει συνήθως περισσότερο από το 90% των συνολικών τρεχόντων εσόδων τους. Για το λόγο αυτό η φορολογία αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό αντικείμενο μελέτης με το οποίο ασχολούνται τόσο η οικονομική όσο και οι άλλες επιστήμες όπως λ.χ. η νομική. Παρακάτω, θα αναλύσουμε μια σειρά από ζητήματα που γεννιούνται σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο της φορολογίας καθώς επίσης και με τις οικονομικές επιπτώσεις. Το εγχειρίδιο αυτό, περιλαμβάνει μέρη τα οποία υποδιαιρούνται σε κεφάλαια. Το πρώτο μέρος, περιλαμβάνει 2 κεφάλαια και καλύπτει θέματα για την επιβολή φόρου, φορολόγηση α.δ. περιπτώσεων, τεκμήρια. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει 6 κεφάλαια και εξετάζει τις κατηγορίες εισοδήματος Α'-Ζ' πηγή. Το τρίτο μέρος περιλαμβάνει 5 κεφάλαια και ασχολείται με το εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών καθώς και την παρακράτηση, προκαταβολή και απόδοση του φόρου. Επίσης ασχολείται με τις υποχρεώσεις και με τις ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται για τους παραβάτες.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά τον καθηγητή Γεώργιο Σιορίκη, χωρίς την βοήθεια του οποίου δεν θα ολοκληρώναμε αυτή την εργασία.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

Αντικείμενο φόρου

Επιβάλλεται φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα που αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο.

Υποκείμενο Φόρου

1. Υπόκειται σε φόρο κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο διαμονής. Επίσης σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα εκτός Ελλάδος εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.
2. Οι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή.
3. Η σχολάζουσα κληρονομιά.
4. Οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, καθώς και οι κοινωνίες αστικού δικαίου.

Χρόνος επιβολής φόρου

Ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος στο εισόδημα που αποκτάται μέσα στο αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος.

Το οικονομικό έτος υπολογίζεται από την 1^η Ιανουαρίου μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου.

Εισόδημα και εξεύρεσή του

1. "Εισόδημα" θεωρείται το εισόδημα που προέρχεται από οποιαδήποτε πηγή αν αφαιρέσουμε τις δαπάνες για την απόκτησή του.
2. Οι πηγές προέλευσης εισοδήματος είναι οι εξής :
Α-Β : εισόδημα από ακίνητο, Γ : εισόδημα από κινητές αξίες, Δ : εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, Ε : εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις, ΣΤ :

εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, Z : εισόδημα από ελεύθερα επαγγέλματα και από κάθε άλλη πηγή.

3. Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα των πηγών A έως Z, κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επιμέρους εισοδημάτων. Η ζημιά στο εισόδημα από εμπορικές, γεωργικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μεταφέρεται για να συμψηφιστεί ολόκληρο ή διαδοχικά στα πέντε επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά.
4. Η ζημιά εισοδήματος από πηγή που βρίσκεται στην αλλοδαπή συμψηφίζεται μόνο με κέρδη του φορολογούμενου που προκύπτουν στην αλλοδαπή.
5. Εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων και από τόκους δανείων επιτρέπεται να μην συνυπολογίζονται στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου εφόσον εκχωρηθούν στο δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα.

Φορολογία εισοδημάτων συζύγων και ανήλικών τέκνων

1. Οι σύζυγοι υποχρεούνται να υποβάλλουν κοινή δήλωση, στην οποία ο φόρος υπολογίζεται χωριστά για το εισόδημα του καθενός.
2. Το εισόδημα του ενός συζύγου που προέρχεται από επιχειρήσεις που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλο σύζυγο, προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου συζύγου και φορολογείται στ' όνομά του.
3. Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στο εισόδημα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και φορολογούνται στ' όνομά του.
4. Το ανήλικο τέκνο κάνει δική του φορολογική δήλωση αν το εισόδημα από προσωπική εργασία ή από περιουσιακά στοιχεία που προήλθαν από κληρονομιά ή από συντάξεις που απονέμονται στο ανήλικο λόγω του θανάτου τουλάχιστον ενός εκ των γονέων του.

Απαλλαγές από το φόρο

1. Απαλλάσσονται απ' τον φόρο της αμοιβαιότητας : οι αλλοδαποί πρεσβευτές, διπλωμάτες και πρόξενοι καθώς και το κατώτερο προσωπικό αυτών, για εισοδήματα που αποκτούν στην αλλοδαπή.
2. Όσον αφορά το εισόδημα από τ' ακίνητα απαλλάσσεται το τεκμήριο εισόδημα, αν ο κύριος του παραχωρεί τ' ακίνητα στο ελληνικό δημόσιο, χωρίς αντάλλαγμα.
3. Για το εισόδημα από ακίνητες αξίες απαλλάσσονται :
 - α. Οι τόκοι από καταθέσεις σε τράπεζες ή το ταχυδρομικό ταμιευτήριο, εφόσον το ποσόν της κατάθεσης είναι σε ξένο νόμισμα
 - β. Οι τόκοι καταθέσεως όψεως ή ταμιευτηρίου στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων, εφόσον το ποσό είναι σε ξένο νόμισμα
 - γ. Οι τόκοι καταθέσεων στεγαστικού ταμιευτηρίου
 - δ. οι τόκοι καταθέσεων σε δραχμές μετατρέψιμες σε συνάλλαγμα
 - ε. Οι τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων
 - στ. Οι τόκοι καταθέσεων σε δραχμές, μη κατοίκων Ελλάδος
 - ζ. οι τόκοι εθνικών δανείων
 - η. Οι τόκοι εν υποθηκών δανείων αλλοδαπής
 - θ. Οι τόκοι ομολογιακών δανείων
 - ι. Οι τόκοι εντόκων τίτλων
 - κ. Τα μερίσματα από μετοχές ημιδατών ανωνύμων εταιριών που ασχολούνται με την εκμετάλλευση πλοίων.
4. Εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις.

Για το εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις απαλλάσσονται :

 - α. Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων (φορολογούνται με ειδική νομοθεσία)
 - β. Τα κέρδη που πραγματοποιούν ανάπηροι και θύματα πολέμου από λιανική πώληση καπνού, εκμετάλλευση περιπτέρου, από άσκηση επαγγέλματος μικροπωλητή, από εκμετάλλευση καφενείων - κουρείων - κυλικείων κλπ. που βρίσκονται μέσα σε κτίρια που στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες.
5. Εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες, απαλλάσσονται :

- α. Οι συντάξεις κι κάθε είδους περιθάλψεις οι οποίες παρέχονται σε θύματα και ανάπηρους πολέμου, καθώς και στις οικογένειές τους.
- β. Η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου με βάση τα έτη υπηρεσίας τους κατά το ποσό της αναπηρικής σύνταξης που θα έπαιρνε ο δικαιούχος αν δεν είχε παραιτηθεί από το δικαίωμα λήψης της.
- γ. Τα ποσά και τα εισοδήματα από το δημόσιο για την ενίσχυση της σύνταξης προσώπων που βρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση απόλυτης αναπηρίας.
- δ. οι μισθοί και συντάξεις των τυφλών και των ατόμων που παρουσιάζουν τετραπληγία από 80% και πάνω.
- ε. Επίσης απαλλάσσονται τα χρηματικά βραβεία τα οποία καταβάλλονται από το δημόσιο, για την επιβράβευση επιστημονικών, καλλιτεχνικών και πνευματικών γενικά επιδόσεων.
- στ. οι υποτροφίες που καταβάλλονται από το δημόσιο, καθώς και οι υποτροφίες που προέρχονται σε Έλληνες υποτρόφους από ξένα κράτη.
- ζ. και αμοιβές που καταβάλλονται σε ξένα καλλιτεχνικά συγκροτήματα ή μεμονωμένους καλλιτέχνες ξένων χωρών, για συμμετοχή σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογούμενους

- A) Ο/η σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα
- B) Τα ανήλικα άγαμα τέκνα
- Γ) τα ενήλικα άγαμα τέκνα που δεν έχουν υπερέβη το 25 έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού και του εξωτερικού
- Δ) Τα άγαμα τέκνα που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία
- Ε) Τα άγαμα ή διαζευγμένα ή σε κατάσταση χηρείας τέκνα, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω, από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία
- ΣΤ) Οι πρόγονοι - γονείς των δύο συζύγων
- Η) Οι αδερφοί και αδερφές των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι, ή σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω

Ζ) Οι ανήλικοι ή ορφανοί από πατέρα και μητέρα συγγενείς μέχρι τρίτο βαθμό Τα πρόσωπα που αναφέρονται παραπάνω θεωρείται ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο εφόσον συνοικούν μαζί και το ετήσιο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει τις 300.000 ή τις 600.000 δραχμές για τα άτομα με αναπηρία 67% και πάνω.

Έκπτωση δαπανών απ' το συνολικό εισόδημα

Απ' το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται τα παρακάτω ποσά :

(α) Ποσοστό 30% για το ενοίκιο της κύριας κατοικίας του φορολογούμενου και μέχρι ποσοστό 15% του εισοδήματος που δηλώνει με την αρχική δήλωση του να μην υπερβαίνει τις 240.000 δρχ.

(β) Ποσοστό 30% του ενοικίου για κάλυψη στεγαστικών αναγκών τέκνων που φοιτούν σε αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού. Απαραίτητη προϋπόθεση για την έκπτωση είναι να βρίσκονται οι κατοικίες στην έδρα της σχολής και ο φορολογούμενος να μην έχει σπίτι στην εκεί περιοχή.

(γ) ο ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ζωής, θανάτου, ατυχημάτων για ασφάλιστρα του ίδιου και της οικογένειάς του. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος και για ποσό ως 200.000 δρχ.

(δ) Ποσοστό 40% για τη δαπάνη παράδοση κατ' οίκον ιδιαίτερων μαθημάτων ή φροντιστηρίων που καταβάλει ο φορολογούμενος γι' αυτόν και την οικογένειά του.

(ε) Ποσό εξόδων ιατρικής - νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογουμένου και όσων τον βαρύνουν μέχρι 10.000.000 αν το εισόδημα του είναι ισόποσο και το 50% αυτών για εισόδημα 10.000.000 - 15.000.000 δρχ. Συγκεκριμένα ως δαπάνες ιατρικής-νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται :

- Αμοιβές για ιατρικές επισκέψεις
- Αμοιβές για οδοντοθεραπεία-οδοντοτεχνική
- Έξοδα ιδιωτικών κλινικών και νοσοκομείων
- Αμοιβές για παροχή υπηρεσιών νοσοκόμων
- Δαπάνες για αντικατάσταση μελών σώματος

□ Δαπάνες για περίθαλψη τυφλών, κωφαλάλων, διανοητικά καθυστερημένων ατόμων (δίδακτρα για ειδικά σχολεία)

□ Ποσό ίσο με 50% της δαπάνης για οίκους ευγηρίας

(στ) Η αξία των ακινήτων καθώς και τα ποσά που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στο δημόσιο, στα ΑΕΙ και γενικότερα σε δημόσια ιδρύματα

(ζ) Το ποσό δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ενυπόθηκα δάνεια, για χρέη προς το δημόσιο από φόρο κληρονομιάς ή δωρεάς, για προκαταβολές απ' τα Ταμεία αλληλοβοήθειας στρατού.

(η) Επίσης υπολογίζεται δαπάνη, χωρίς να απαιτούνται δικαιολογητικά 500.000 δρχ. για τον ίδιο τον φορολογούμενο και για πρόσωπα που τον βαρύνουν αν :

- Παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω
- Είναι τυφλοί
- Είναι νεφροπαθείς
- Ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες
- Θύματα πολέμου και λαμβάνουν σύνταξη
- Θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφύλιου πολέμου

(θ) Το ποσό των εισφορών που καταβάλλει ο φορολογούμενος σε τομέα ασφάλειας του εφόσον η καταβολή τους είναι νομικά υποχρεωτική

(ι) Τέλος, απ' το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρείται ποσοστό 30% του συνολικού ετήσιου ποσού των οικογενειακών δαπανών, πιο συγκεκριμένα :

- ✓ Δαπάνες αγοράς για οικιακή χρήση όπως ηλεκτρικές συσκευές- μικροσυσκευές, έπιπλα κλπ.
- ✓ Δαπάνες για εγκατάσταση-συντήρηση οικιακών συσκευών
- ✓ Δαπάνες για αγορές ετοιμών ενδυμάτων, καλλυντικών, κοσμημάτων κλπ.
- ✓ Δαπάνες για αγορά υφασμάτων
- ✓ Δαπάνες για αγορά βιβλίων, χαρτικών, φαρμάκων κλπ.
- ✓ Δαπάνες για επισκευή αυτοκινήτων-μοτοσικλετών
- ✓ Δαπάνες ενοικίου όπως ξενοδοχεία, κάμπινγκ, δωμάτια κλπ.
- ✓ Δαπάνες για παιδικούς σταθμούς
- ✓ Δαπάνες σε εστιατόρια - μπαρ - κέντρα διασκέδασης

- ✓ Δαπάνες για κομμωτήρια, γυμναστήρια κλπ.

Από τις παραπάνω δαπάνες εξαιρούνται :

- ✓ Δαπάνες για τρόφιμα και ποτά εφόσον αυτά δεν καταναλώνονται στα καταστήματα που αγοράσθηκαν
- ✓ Δαπάνες για καύσιμα
- ✓ Δαπάνες για ύδρευση, ηλεκτρικό ρεύμα, φωταέριο, συγκοινωνίες, αποχέτευση, τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων - μοτοσικλετών
- ✓ Δαπάνες για αγορά αυτοκινήτων, ακινήτων, μοτοσικλετών, σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών αντικειμένων μεγάλης αξίας

Για την αναγνώριση των δαπανών απαιτούνται δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν την αξία και το χρόνο της δαπάνης δηλαδή βεβαίωση ασφαλιστικής εταιρίας, απόδειξη είσπραξης ενοικίου, θεωρημένες αποδείξεις πώλησης - παροχής υπηρεσιών.

Υπολογισμός και καταβολή φόρου

Από το ετήσιο εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται οι δαπάνες και στη συνέχεια το υπόλοιπο εισόδημα φορολογείται με βάση την ακόλουθη κλίμακα :

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΥ
1.055.000	0	0	1.055.000	0
1.582.500	5	79.125	2.637.500	79.125
1.582.500	15	237.375	4.220.000	316.500
3.165.500	30	949.500	7.385.000	1.226.000
8.440.000	40	3.376.000	15.825.000	4.642.000
Υπερβάλλον	45	—	—	—

Για τον φορολογούμενο που τον βαρύνουν τέκνα το ποσό του φόρου μειώνεται :

€ 20.000 δρχ. για κάθε τέκνο αν τον βαρύνουν δύο τέκνα

€ 30.000 δρχ. για κάθε τέκνο αν τον βαρύνουν τρία τέκνα

€ 40.000 δρχ. για κάθε τέκνο αν τον βαρύνουν τέσσερα τέκνα και άνω

Αν ο φορολογούμενος αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες για τουλάχιστον 9 μήνες σε παραμεθόρια περιοχή τα ποσά μείωσης του φόρου για κάθε παιδί προσαυξάνονται με 10.000 δρχ.

Αν ο φορολογούμενος έχει εισόδημα από ακίνητα, τότε στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα υποβάλλεται συμπληρωματικός φόρος 3%.

Αν ο φορολογούμενος χρησιμοποιεί κατοικία άνω των 300 τ.μ. τότε στα ακαθάριστο εισόδημα του από ακίνητα επιβάλλεται προσαύξηση 6%. Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο απ' τον κύριο φόρο συνολικά απ' όλες τις πηγές. Αν ο κύριος φόρος είναι μηδέν δεν υπολογίζουμε συμπληρωματικό φόρο. Αν ο συμπληρωματικός φόρος είναι ανώτερος του κύριου τότε υπολογίζουμε μόνο τον κύριο φόρο. Επίσης αν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται.

Τέλος, απ' τον φόρο εισοδήματος αφαιρείται ο φόρος που έχει παρακρατηθεί ή προκαταβληθεί όπως και φόρος που έχει καταβληθεί στο εξωτερικό για εισοδήματα που προέκυψαν στην αλλοδαπή.

Ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή στο υπόλοιπο που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών, καταβάλλεται σε τρεις ίσες δόσεις. Η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη του τρίτου μήνα και η τρίτη την τελευταία εργάσιμη του πέμπτου μήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται κατ' εξαίρεση απ' τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογουμένου και των ατόμων που τον βαρύνουν αν το συνολικό "τεκμαρτό εισόδημα" είναι μεγαλύτερο απ' το συνολικό εισόδημα που αποκτήθηκε απ' όλες τις πηγές.

Τεκμήριο Δαπανών διαβίωσης

Για τον προσδιορισμό της συνολικής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου και των ατόμων που τον βαρύνουν λαμβάνονται υπ' όψην :

1. *Μίσθωμα δευτερεύουσας κατοικίας*

Το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία που έχει εμβαδόν πάνω από 100 τ.μ. και πολλαπλασιάζεται με συντελεστή

2. Συγκεκριμένα : Αν ο φορολογούμενος ή τα άτομα που τον βαρύνουν έχουν ακίνητα πάνω από 100 τ.μ. ως δευτερεύουσα κατοικία τότε για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού ή του πραγματικού εισοδήματος λαμβάνονται υπ' όψην όλες οι κατοικίες.

Δεν λαμβάνονται υπ' όψην το τεκμήριο για δεύτερη κατοικία η οποία βρίσκεται σε πόλη ή χωριό με λιγότερους των 5.000 κατοίκων και απέκτησε ο φορολογούμενος από κληρονομιά ή γονική παροχή, προϋπόθεση για τα παραπάνω είναι η περιοχή της κατοικίας αυτής να μην χαρακτηρίζεται ως τουριστικός χώρος.

Αν η χρησιμοποίηση δευτερεύουσας κατοικίας αφορά χρονικό διάστημα μικρότερο του έτους, το τεκμαρτό εισόδημα υπολογίζεται για τόσα δωδέκατα όσοι οι μήνες που χρησιμοποιήθηκε η οικία.

2. *Τεκμήριο δαπάνης για τη συντήρηση Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου*

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για την συντήρηση ενός Ι.Χ. αυτοκινήτου προσδιορίζεται ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους και την παλαιότητα του οχήματος. Πιο συγκεκριμένα :

ανήκουν σε φορολογούμενους πάνω των 60 ετών με την προϋπόθεση ο φορολογούμενος να έχει εισόδημα μόνο από συντάξεις ή ιδιοκτησία.

Όσον αφορά τα αυτοκίνητα Ε.Ι.Χ. που κυκλοφορούν στην Ελλάδα με ξένες πινακίδες εφαρμόζεται κανονικά χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψη η παλαιότητα του οχήματος.

Στις περιπτώσεις εκπαιδευτών οδηγών αυτοκινήτων που έχουν στην κατοχή τους πάνω από 1 αυτοκίνητο, λαμβάνεται υπ' όψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

Αν κάποιο ανήλικο τέκνο έχει στην κατοχή του όχημα Ι.Χ. που αποτελεί τεκμήριο, το τεκμήριο αυτό βαρύνει το γονέα με το μεγαλύτερο εισόδημα. Στην περίπτωση που και οι δύο γονείς έχουν το ίδιο εισόδημα η τεκμαρτή δαπάνη λογίζεται στον πατέρα.

Στη περίπτωση που ο φορολογούμενος και τα άτομα που τον βαρύνουν έχουν περισσότερα από ένα αυτοκίνητα Ι.Χ., η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει για κάθε ένα όχημα λαμβάνεται υπ' όψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης.

Στη περίπτωση που η χρήση ενός αυτοκινήτου δεν αφορά ολόκληρο έτος, το ποσό του τεκμηρίου περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι οι μήνες χρήσης του. Διάστημα μεγαλύτερο των 15 ημερών υπολογίζεται ως ολόκληρος μήνας ενώ δεν υπολογίζεται καθόλου διάστημα κάτω των δεκαπέντε ημερών.

- 1. Τεκμήριο δαπάνης, συντήρησης δίτροχου Ι.Χ. αυτοκινούμενου οχήματος*
Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη από τη συντήρηση μοτοσικλέτας ορίζεται με βάση τον κυβισμό της. Ο νόμος ορίζει σαν τεκμαρτή δαπάνη το ποσό του ενός εκατομμυρίου για μοτοσικλέτα 500 κυβικών προσαυξημένη με το ποσό των 200.000 δρχ. ανά 100 κ.εκ. για κάθε μοτοσικλέτα πάνω από 500 κ. Μέχρι τα 499 κ. δεν υπάρχει τεκμήριο.
- 2. Τεκμήριο δαπάνης συντήρησης έμμισθου προσωπικού*
Αφορά τις δαπάνες που καταβάλλονται σε οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων και λοιπό προσωπικό, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή 2. Αν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό η δαπάνη δεν αποτελεί τεκμήριο αν έχει τέκνο μέχρι 12 ετών και αν ο ίδιος και η σύζυγός

του αποκτούν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εμπορική ή γεωργική επιχείρηση, από ελεύθερο επάγγελμα, από συμμετοχή Ο.Ε., Ε.Ε.

Επίσης δεν αποτελεί τεκμήριο ή δαπάνη οικιακού βοηθού, αν ο φορολογούμενος ή κάποιος από τα άτομα που την βαρύνουν έχει αναπηρία πάνω από 67% ή ηλικία πάνω από 65 ετών.

3. Τεκμήριο δαπάνης συντήρησης σκαφών αναψυχής

A- Για μηχανοκίνητα σκάφη ανοιχτού τύπου ολικού μήκους μέχρι 3 μ. στο ποσό των 440.000 δρχ. που προσαυξάνεται με το ποσό των 220.000 δρχ. για κάθε επιπλέον μέτρο.

B- Για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με καμπίνες τεκμαρτές δαπάνες υπολογίζεται ως εξής :

μέχρι 8 μ.	3.600.000 δρχ.
πάνω από 8 μ. έως 10 μ.	6.500.000 δρχ.
πάνω από 10 μ. έως 12 μ.	9.500.000 δρχ.
πάνω από 12 μ. έως 14 μ.	12.700.000 δρχ.
πάνω από 14 μ. έως 16 μ.	16.200.000 δρχ.
πάνω από 16 μ. έως 18 μ.	20.100.000 δρχ.
πάνω από 18 μ. έως 20 μ.	24.600.000 δρχ.
πάνω από 20 μ. έως 22 μ.	29.800.000 δρχ.
πάνω από 24 μ. έως 26 μ.	42.600.000 δρχ.
πάνω από 26 μ. έως 28 μ.	50.400.000 δρχ.
πάνω από 28 μ. έως 30 μ.	59.300.000 δρχ.
πάνω από 30 μ. έως 32 μ.	69.400.000 δρχ.
πάνω από 32 μ.	77.600.000 δρχ.

Η τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται σε ποσοστό 10% ανάλογα με την παλαιότητά του, για διάστημα από 5-10 έτη και 20% για πάνω από 10 έτη.

Για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται η αμοιβή του πληρώματος πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή 2. Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για το τεκμήριο.

4. Τεκμήριο δαπάνης αεροσκαφών

A- Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό εσωτερικές καύσεις και ελικοφόρα καθώς και ελικόπτερα το ποσό των 11.000.000 δρχ. για τους πρώτους 150 ίππους και προσαυξάνεται με 90.000 δρχ. για κάθε επιπλέον ίππο.

Για τα αεροσκάφη αεριοπρωθούμενα (jet) το ποσό των 32.000 δρχ. για κάθε λίμηρο ώθησης.

B- Για τα ανεμόπτερα το ποσό των 2.200.000 δρχ.

5. Τεκμήριο συντήρησης δεξαμενής κολύμβησης

Η δαπάνη αυτή που χρησιμοποιείται για οικογενειακές ανάγκες ορίζεται ως εξής : εάν η επιφάνεια της δεξαμενής είναι από 25 έως 60 m² η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη είναι 2.200.000, εάν είναι από 60 έως 120 m² είναι 5.000.000 και πάνω από 120 m² είναι 8.000.000.

Για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά 50%.

Το συνολικό ποσό της τεκμαρτής δαπάνης προσαυξάνεται κατά 10% για ένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο.

8. Πιστωτικές κάρτες

Τέλος και οι πιστωτικές κάρτες αποτελούν τεκμήριο, αλλά δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι δαπάνες για δόσεις και τόκους παρά μόνο αν υπερβαίνουν τα εισοδήματα που έχουν δηλωθεί και αν οι δαπάνες για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων μαζί με τις δόσεις για πιστωτικές κάρτες υπερβαίνουν τα δηλωθέντα τεκμήρια και εισοδήματα.

Παράδειγμα 1

Έστω εισόδημα 4.000.000, τεκμήρια διαβίωσης 3.000.000, καταβολή για εξόφληση πιστωτικής κάρτας 2.000.000. Τότε ο φορολογούμενος θα φορολογηθεί για τα 4.000.000 που έχει δηλώσει.

Παράδειγμα 2

Έστω εισόδημα 6.000.000, τεκμήριο διαβίωσης 4.500.000, τεκμήριο αγοράς Ι.Χ. 6.000.000 και εισφορές πιστωτικής κάρτας 5.000.000. Σ' αυτή την περίπτωση ο φορολογούμενος θα φορολογηθεί για 11.000.000, δηλ. η αξία αγοράς αυτοκινήτου και το ποσό της πιστωτικής κάρτας.

Δυνατότητα αμφισβήτησης τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει την τεκμαρτή δαπάνη όταν η πραγματική του δαπάνη είναι μικρότερη από την τεκμαρτή μειωμένη δαπάνη μπορούν να επικαλεστούν όσοι :

- α) Υπηρετούν την στρατιωτική τους θητεία
- β) είναι φυλακισμένοι
- γ) νοσηλεύονται σε νοσοκομείο
- δ) όσοι ήταν μετανάστες στο εξωτερικό ή πρόσφυγες και μετέφεραν ΙΧ για το οποίο κατέβαλαν μειωμένους δασμούς
- ε) είναι άνεργοι και δικαιούνται επίδομα ανεργίας
- στ) συγκατοικούν με συγγενείς 1^{ου} βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, γιατί οι συγγενείς συμμετέχουν στις δαπάνες
- ζ) είναι ορφανοί ανήλικοι και έχουν ΙΧ αυτοκίνητο - δίτροχο από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας και γενικότερα όσοι προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι γεγονότα ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την τεκμαρτή.

Τεκμήριο αγοράς - περιουσιακών στοιχείων

Στην ετήσια δαπάνη του φορολογούμενου υπολογίζονται :

- Αγορές αυτοκινήτων, δίτροχων, σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών
- Αγορά επιχειρήσεων ή αύξηση κεφαλαίου ατομικών επιχειρήσεων ή Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε.
- Αγορά ή ανέγερση οικοδομών εκτός αν η οικοδομή χρησιμοποιείται για πρώτη κατοικία και είναι κάτω των 120 τ.μ.
- Χορήγηση δανείων ή προσωρινών διευκολύνσεων στις εταιρίες που μετέχουν ως εταίροι
- Αγορά κινητών πραγμάτων αξίας άνω του 1.000.000 δρχ.
- Η ετήσια δαπάνη για δωρεές πάνω από 100.000 εκτός απ' τις περιπτώσεις δωρεών στο Δημόσιο, Α.Ε.Ι. κλπ.
- Η δαπάνη για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων

Το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται :

- Όταν το τεκμήριο για Ι.Χ. ως 41 ίππους ανήκει σε φορολογούμενο πολύτεκνο που τον βαρύνουν τουλάχιστον 4 τέκνα
- Όταν το Ι.Χ. ανήκει σε ανάπηρο
- Όταν η δαπάνη αφορά αγορά κτηματικών ομολόγων του δημοσίου, αγορά δημοσίων εκτάσεων.
- Για αγορά ομολόγων ή τίτλων Δημοσίου ή συμμετοχή σε εταιρίες απ' το κράτος είναι μέτοχος με τουλάχιστον 50% και για μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, αμοιβαία κεφάλαια.

Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός φόρου

Η διαφορά εισοδήματος απ' το δηλωθέν εισόδημα και απ' το συνολικό τεκμαρτό προσαυξάνει το φορολογητέο εισόδημα. Αν ο φορολογούμενος δεν δηλώνει εισόδημα, η διαφορά λογίζεται σαν εισόδημα από ελεύθερα επαγγέλματα.

Η διαφορά εισοδήματος - τεκμαρτής δαπάνης μειώνεται αν :

- Τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν απαλλάσσονται απ' τον φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο (ιδιοκατοίκηση, μέρισμα μετοχών)
- Υπάρχουν χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα βάσει νομοθεσίας
- Υπάρχουν χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων (πώληση Ι.Χ., ακινήτου κ.α.)
- Υπάρχει συνάλλαγμα εισαγόμενο που δεν εκχωρείται στην Τράπεζα Ελλάδος
- Υπάρχουν χορηγημένα δάνεια από Τράπεζες - Πιστωτικά Ιδρύματα
- Έχουν γίνει δωρεές και έχει υποβληθεί η ανάλογη δήλωση φόρου δωρεάς
- Υπάρχει κεφάλαιο που έχει φορολογηθεί σε προηγούμενα έτη και δεν έχει αναλωθεί

Η ζημιά του οικονομικού έτους δεν εκπίπτει ούτε μεταφέρεται στα επόμενα έτη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ
ΠΗΓΕΣ Α - Β

Εισόδημα από ακίνητα θεωρείται αυτό που αποκτάται από εκμίσθωση, ιδιοκατοίκηση, επίταξη, ιδιοχρησιμοποίηση οικοδομών και γενικότερα γης.

Προκειμένου για εκμίσθωση ολόκληρης ή μέρους οικοδομής μαζί με μηχανήματα ή επίπλα, στο εισόδημα συνυπολογίζεται και το μίσθωμα των επίπλων - μηχανημάτων.

Οι καλλιεργημένες εκτάσεις, τα δάση, τα λιβάδια, κάθε είδους βοσκήσιμη γη, τα λατομεία και γενικότερα κάθε έκταση γης μαζί με τις ύλες που είναι στο έδαφος της λαμβάνονται στον όρο "εκμίσθωση γης" και συνεπώς αποτελούν εισόδημά της.

Έτσι σαν εισοδήματα από ακίνητα λογίζονται :

- ⊗ Αυτά που προέρχονται από εκμίσθωση γηπέδων, εργοστασίων, χώρων PARKING, γυμναστηρίων κλπ.
- ⊗ Αυτά που αποκτά ο εκμισθωτής στην περίπτωση που εκμισθώνει το ακίνητο που έχει νοικιάσει.
- ⊗ Οι αμοιβές που λαμβάνονται για παραχώρηση χώρου δεν εισπράχθηκαν στην αντίστοιχη χρήση του οικονομικού έτους φορολογούνται κανονικά στην χρήση του οικονομικού έτους. Αντίθετα δεν φορολογούνται τα μισθώματα που έχουν προεισαχθεί, αλλά φορολογούνται κανονικά.

Όταν μια οικοδομή παραχωρείται δωρεάν, τότε το τεκμαρτό εισόδημα φορολογείται στα εισοδήματα από ακίνητα. Όταν εταίρος συμμετέχει στο κεφάλαιο με εισφορά ακινήτου, λογίζεται ότι αποκτά εισόδημα Α΄-Β΄ πηγής ίσο με τη μισθωτική αξία του ακινήτου.

Επίσης ως εισόδημα από ακίνητα θεωρείται η αξία που έχει κατά το χρόνο ανέγερση της η οικοδομή που αναγέρθηκε με δαπάνες του μισθωτή σε

έδαφος του λήξη του χρόνου μίσθωσης η οικοδομή παραμένει στη κυριότητα του εκμισθωτή.

Εισόδημα Α'-Β' πηγής λογίζεται και αυτό προκύπτει από εκμίσθωση κοινόχρηστων χώρων οικοδομών. Τότε επιβάλλεται φόρος 20% στο ακαθάριστο εισόδημα και αποδίδεται απ' τον διαχειριστή της πολυκατοικίας.

Σαν εισόδημα από ακίνητα δεν λογίζεται αυτό που προκύπτει :

(α) Από βιομηχανοστάσια που ιδιοχρησιμοποιούνται, μαζί με τις αποθήκες και τα οικόπεδα που αποτελούν συνέχεια αυτών και χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων. Βιομηχανοστάσια είναι τα οικοδομήματα που έχουν ανεγερθεί για τις ανάγκες της βιομηχανίας και έχουν μόνιμες μηχανικές εγκαταστάσεις

(β) Το εισόδημα από οικοδομήματα που βρίσκονται σε αγροτικά κτήματα και ιδιοχρησιμοποιούνται για τις εργασίες γεωργικών επιχειρήσεων

Ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα

Ακαθάριστο εισόδημα για οικοδομή που εκμισθώνεται είναι αυτό που έχει συμφωνηθεί. Αν δεν υπάρχει συμφωνητικό ή εμφανίζεται μίσθωμα που είναι κατώτερο σε σχέση με την αξία της οικοδομής, το εισόδημα προκύπτει με σύγκριση της οικοδομής με άλλες που εκμισθώνονται σε παρόμοιες συνθήκες. Το εισόδημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο απ' το 3,5% της αξίας του ακινήτου.

Στην περίπτωση που η οικοδομή παραχωρείται δωρεάν ή ιδιοκατοικείται το εισόδημα που λογίζεται δεν μπορεί να ξεπερνά το 5% ή να είναι μικρότερο απ' το 3,5% της αξίας του ακινήτου. Ο παραπάνω όρος ισχύει για περιοχές που υπάρχει ο αντικειμενικός προσδιορισμός ενώ για τις υπόλοιπες περιοχές το εισόδημα δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 4%.

Σε περίπτωση που η οικοδομή κατοικήθηκε απ' τον ιδιοκτήτη της. Το ακαθάριστο εισόδημα μεταβάλλεται και προσδιορίζεται με τους παραπάνω παράγοντες :

α) Από την επιφάνεια της οικοδομής στην οποία προστίθεται 20% της επιφάνειας χώρων στάθμευσης και αποθηκών

β) Της τιμής ζώνης για τις περιοχές που υπάρχει αντικειμενικός προσδιορισμός και της τιμής εκκίνησης για τις λοιπές περιοχές

γ) Τον διορθωτικό συντελεστή ο οποίος λογίζεται ακολούθως :

τιμή ζώνης εκκίνησης για κάθε τετραγωνικό	Συντελεστής
Μέχρι 150.000 δρχ.	1.10
Από 150.000 δρχ.	1.20
Από 150.001 - 250.000	1.30
Από 250.001 - 400.000	1.40

δ) Από τον συντελεστή παλαιότητας που μέχρι σήμερα είναι :

Χρόνια	Συντ. παλαιότητας
1 - 5	0,90
6 - 10	0,80
11 - 15	0,75
16 - 20	0,70
21 - 25	0,65
26 και πάνω	0,60

Παράδειγμα

Διαμέρισμα 200 τ.μ. με τιμή ζώνης 270.000. Έκδοση άδειας οικοδομής 1978.

Για να βρούμε την αντικειμενική αξία:

ΕΜΒΑΔΟΝ Χ ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ	200 Χ 270.000	54.000.000
ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ συντελ.	54.000.000 Χ 0,70	37.800.000
ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ	37.800.000 Χ 1,30	49.140.000

Άρα αντικειμενική αξία διαμερίσματος είναι 49.140.000.

Και τεκμαρτή αξία ιδιοκατοίκησης $49.140.000 \times (50/200)$ τ.μ. Χ 3,5% =
429.975

* Γιατί τα 150 τ.μ. ακαλλάσσονται

Καθαρό εισόδημα από ακίνητες περιουσίες

Το καθαρό εισόδημα αν αφαιρέσουμε απ' το ακαθάριστο εισόδημα αυτά που εκπίπτουν. Από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν :

α) Για οικοδομές που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, οικοτροφεία, σχολεία, φροντιστήρια, ξενοδοχεία, κλινικές, θέατρα ποσοστό 10% για αποσβέσεις και ποσοστό ως 15% για ασφάλιστρα, έξοδα συντήρησης - επισκευών και αμοιβές δικηγόρων.

β) Για οικοδομές που χρησιμοποιούνται ως γραφεία, καταστήματα, αποθήκες κ.λ.π., ποσοστό 5% για αποσβέσεις και ποσοστό για ασφάλιστρα, έξοδα συντήρησης - επισκευών, δικηγόρους.

γ) Για περίπτωση ενοικίασης χώρου προκειμένου για τοποθέτησης φωτεινής επιγραφής, ενοικίασης γης και γενικότερα περίπτωση που δεν αναφέρεται παραπάνω, το ποσοστό που εκπίπτει συνολικά είναι 5%.

δ) Κάθε φόρος, τέλος, ή δικαίωμα υπέρ τρίτου βαρύνει τις γαίες.

ε) Ποσοστό 10% των δαπανών αντιπλημμυρικών έργων και έργων αποξήρανσης ελών, για απόσβεση τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ
ΠΗΓΗ Γ΄

Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που προκύπτει από :

- 1) μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων, μετοχών των ημεδαπών Α.Ε., ομόλογα του ελληνικού δημοσίου, από αμοιβές διαχειριστών - διευθυντών Α.Ε. πλην του μισθού τους.
- 2) Μερίσματα - τόκους που προέρχονται απ' τους παραπάνω τίτλους της αλλοδαπής όμως προέλευσης
- 3) Το κέρδος από τα Αμοιβαία Κεφάλαια
- 4) Τα κέρδη Α.Ε. που δίδονται σε μετρητά στο εργατικό προσωπικό
- 5) Τα ποσά που λαμβάνουν οι κάτοχοι τίτλων Α.Ε. κατά την εξαγορά τους απ' αυτήν
- 6) Τον τόκο από δανεισμό μεταξύ ιδιωτών ή εταιρίας προς τρίτους. Ο τόκος αυτός που υπολογίζεται, είναι ίσος με το ελάχιστο επιτόκιο που ισχύει για τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου τρίμηνης διάρκειας.

Οι τόκοι συναλλαγματικών, οι τόκοι πωλήσεων εμπορευμάτων με πίστωση λογίζονται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.

Επίσης επιβάλλεται φόρος στους τόκους που προκύπτουν στην Ελλάδα από :

- Καταθέσεις οποιασδήποτε μορφής
- Καταθέσεις όψεως - Ταμειυτηρίου στο ταμείο παρακαταθητικών και δανείων
- Ομόλογα ή έντοκους τίτλους ασφαλειών, τραπεζών.

Ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή 15% στο συνολικό τόκο και παρακρατείται απ' την τράπεζα ή τον πιστωτικό οργανισμό όταν γίνεται η απόδοση των τόκων.

Εξαιρούνται απ' τον φόρο οι τόκοι που προκύπτουν από :

- Έντοκους τίτλους ελληνικού δημοσίου, έντοκους τίτλους ευρωπαϊκής τράπεζας επενδύσεων και το ειδικό ταμείο εφαρμογής ρυθμιστικών και πολεοδομικών σχεδίων

- Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα
- Καταθέσεις στεγαστικού ταμιευτηρίου εφόσον χρησιμοποιούνται για εξασφάλιση στεγαστικού δανείου.

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος

Για τα μερίσματα μετοχών εταιριών και τις αμοιβές διευθυντών και υπαλλήλων μισθού, θεωρείται ως χρόνος απόκτησης του εισοδήματος, ο χρόνος έγκρισης αυτών από τη γενική συνέλευση.

Για τα κέρδη από αμοιβαία κεφάλια ημεδαπών εταιριών ως χρόνος απόκτησης εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος είσπραξης αυτών.

Ακαθάριστο και Καθαρό εισόδημα κινητών αξιών

Το εισόδημα των παραπάνω περιπτώσεων είναι το ακαθάριστο. Αν από το Ακαθάριστο εισόδημα αφαιρέσουμε κάθε φορά, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου έχουμε το καθαρό εισόδημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΠΗΓΗ Δ'
ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται από ατομική ή εταιρική επιχείρηση εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος.
2. Επιχείρηση αποτελεί και μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους καθώς και η πώληση μέσα σε δύο χρόνια από την απόκτηση εξ επαχθούς αιτίας εδαφικών εκτάσεων που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως και έχουν μεγάλη αξία.

3. Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:

το κέρδος από την άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων.

(α) ως κέρδος θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας του ακινήτου που πουλήθηκε και της αγοραίας αξίας αυτού κατά το χρόνο της αγοράς.

(β) η ωφέλεια που πραγματοποιείται από οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδων ή αγροτεμαχίων τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης και βρίσκονται εντελώς εκτός σχεδίου πόλεως, δήμου ή κοινότητας, οι οποίες έχουν κατατρηθεί ή ρυμοτομηθεί.

(γ) τα ποσά που καταβάλλουν με μορφή μερίσματα ή αμοιβή στα μέλη τους οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα.

(δ) τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες που ενεργούνται από την επιχείρηση παράλληλα με τον κύριο σκοπό της.

(ε) η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου και του εταίρου διαχειριστή, της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης.

(στ) ο μισθός που καταβάλλεται από ανώνυμη εταιρεία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάση ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής.

(ζ) θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και η πραγματοποιηθείσα αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που

χρησιμοποιείται στην επιχείρηση καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιείται εφόσον αυτή έχει περιληφθεί στην απογραφή.

(η) οι τόκοι συναλλαγματικών που προκύπτουν λόγω καθυστέρησης καταβολής της πιστωμένης οφειλής.

(θ) οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγωγών χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούνται επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ

4. Τα κατά το άρθρο αυτό εισοδήματα και κέρδη των επιχειρήσεων που λειτουργούν με την μορφή ομόρρυθμης ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρίας κοινοπραξίας και κοινωνίας και αστικής εταιρείας κερδοσκοπικού χαρακτήρα και συνεταιρισμών θεωρείται ότι αποκτήθηκαν.

(α) στις περιπτώσεις της ομόρρυθμης ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρείας κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστικής εταιρείας κερδοσκοπικού χαρακτήρα από κάθε έναν εταίρο ή μέλος, για το ποσοστό των κερδών που του αναλογεί από την συμμετοχή του στην εταιρεία, κοινοπραξία ή κοινωνία.

(β) στην περίπτωση της συμμετοχής εταιρείας από τον εμφανή εταίρο για το σύνολο των κερδών της εταιρείας.

(γ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών που έχουν συσταθεί νόμιμα, από κάθε συνέταιρο για το μέρος ή την αμοιβή που του καταβλήθηκε.

5. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 29 ως εισόδημα λαμβάνεται

(α) για διαχειριστική περίοδο μικρότερη άνω δώδεκα (12) μήνες, το κέρδος που προέκυψε κατά την διάρκεια της.

(β) για διαχειριστική περίοδο μεγαλύτερη από δώδεκα (12) μήνες το κέρδος που προέκυψε από την έναρξη της περιόδου μέχρι την ημερομηνία έναρξης του υπολειπόμενου δωδεκάμηνου τμήματος, το οποίο υπολογίζεται κατά προσέγγιση. Το εισόδημα αυτό αφαιρείται από το εισόδημα της υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου και το υπόλοιπο που αποτελεί εισόδημα της δωδεκάμηνης περιόδου φορολογείται στο επόμενο οικονομικό έτος.

Διαχειριστική περίοδος

1. Η διαχειριστική περίοδος περιλαμβάνει δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα. Κατά την έναρξη, λήψη ή διακοπή των εργασιών της επιχείρησης ή διαχειριστική περίοδος μπορεί να είναι μικρότερη του δωδεκάμηνου
2. Οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ υποχρεούνται να κλείνουν διαχείριση στις 31 Ιουνίου ή στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Κατ' εξαίρεση μπορεί να κλείνει τη διαχείριση του : α) το υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλοδαπής επιχείρησης κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείριση του το κεντρικό κατάστημα στην αλλοδαπή και β) η ηπεδαπή επιχείρηση στην οποία μετέχει αλλοδαπή τοιαύτη με ποσοστό κεφαλαίου πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείριση της η αλλοδαπή επιχείρηση
3. Όταν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου της φορολογίας οικονομικού έτους έχουν κλειστεί περισσότερες από μια διαχειρίσεις οι οποίες περιλαμβάνονται χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από δώδεκα (12) μήνες, ως εισόδημα λαμβάνεται το άθροισμα των κερδών αυτών των διαχειρίσεων.
4. Όταν έχει διαρρεύσει πλήρες δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα, χωρίς να κλειστεί διαχείριση κατά ο οικονομικό έτος που προηγήθηκε του έτους της φορολογίας, το εισόδημα καθορίζεται εξωλογιστικά.
5. Επιτρέπεται η μετάθεση του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου. Εφόσον αποχρώντες λόγοι, που ανάγονται στην ουσιώδη μεταβολή του αντικειμένου των εργασιών της επιχείρησης που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ επιβάλλουν τούτο.

Άρθρο 30 ακαθάριστο εισόδημα

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λαμβάνεται το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων από τις κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές αυτών.
2. Ο προσδιορισμός των ακαθάριστων εσόδων των εμπορικών επιχειρήσεων ενεργείται ως ακολούθως :
 - (α) για επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία δεύτερης και τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με βάση τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχεία.

(β) για επιχειρήσεις που τηρούν ακριβή βιβλία και στοιχεία πρώτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ , κόστος των εμπορεύσιμων αγαθών, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας, τα οποία αγοράστηκαν μέσα στην χρήση ή των έτοιμων προϊόντων που έχουν παραχθεί απο τις πρώτες και βοηθητικές ύλες που αγοράστηκαν μέσα στην ίδια χρήση.

(αα) από την πρώτη στη δεύτερη κατηγορία τα ακαθάριστα έσοδα κατά την διαχειριστική περίοδο, κατά την οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία δεύτερης κατηγορίας, δεν μπορούν αν υπερβούν τα ακαθάριστα έσοδα, τα οποία βρίσκονται με βάση τα αγορασθέντα εμπορεύσιμα αγαθά ή παραχθέντα έτοιμα προϊόντα μέσα σε αυτήν την περίοδο.

(ββ) από την πρώτη στην τρίτη κατηγορία τα ακαθάριστα έσοδα κατά την τελευταία, πριν από την αλλαγή της κατηγορίας των βιβλίων, διαχειριστική περίοδο βρίσκονται με βάση τα αγορασθέντα κατά την περίοδο αυτή εμπορεύματα αγαθά ή παραχθέντα έτοιμα προϊόντα μειωμένα κατά την αξία των αγαθών που εμφανίζονται στην απογραφή έναρξης της διαχειριστικής περιόδου κατά την οποία έγινε η αλλαγή της κατηγορίας βιβλίων.

(γγ) από την δεύτερη ή τρίτη στην πρώτη κατηγορία τα ακαθάριστα έσοδα κατά την διαχειριστική περίοδο κατά την οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία πρώτης κατηγορίας βρίσκονται με βάση την αξία των αγορασθέντων κατά την περίοδο αυτή εμπορεύσιμων αγαθών ή παραχθέντων έτοιμων προϊόντων που αποδεδειγμένα δεν διατέθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν εφόσον τηρήθηκαν βιβλία δεύτερης κατηγορίας ή που εμφανίζονται στην απογραφή, εφόσον τηρήθηκαν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ

(γ) Για επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. ή τα τηρούμενα είναι κατώτερα της προσήκουσας κατηγορίας ή ανεπαρκή ή ανακριβή, τα ακαθάριστα έσοδα προσδιορίζονται εξωλογιστικά, με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες που διαθέτει ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας για της έκταση της συναλλακτικής δράσης και τις συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης

3. στις περιπτώσεις β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου η κρίση του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας για τον προσδιορισμό των ακαθάριστων εσόδων πρέπει να μην απέχει από τα δεδομένα της κοινής πείρας.

4. ειδικά η αξία παραγγελιών λουλουδιών η οποία διακανονίζεται με τη μεσολάβηση επιτηδευματιών ή άλλων προσώπων συνιστά πώληση αγαθών για τον ανθοπώλη που εκτελεί την παραγγελία μειωμένη κατά τα ποσά των προμηθειών.

Λογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος

1. Το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία τρίτης κατηγορίας Κ.Β.Σ καθώς και των επιχειρήσεων που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ εφόσον αυτές παρέχουν αποκλειστικά υπηρεσίες και στερούνται αξιόλογων αποθεμάτων κατά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου, εξευρίσκεται λογιστικής με έκπτωση από το ακαθάριστο έσοδα των ακολούθων εξόδων :

α) των γενικών εξόδων διαχείρισης στα οποία περιλαμβάνεται και

αα) τα έξοδα μισθοδοσίας και αμοιβής εφόσον έχουν καταβληθεί ή βεβαιωθεί οι ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του Ι.Κ.Α ή άλλου ασφαλιστικού οργανισμού, εκτός αν από την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται μερική ή ολική απαλλαγή από την υποχρέωση για την καταβολή εκφορών.

ββ) το τεκμαρτό ενοίκιο των ακινήτων που ανήκουν στην επιχείρηση και χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση, εφόσον αυτό υπολογίστηκε στο εισόδημα από ακίνητα

γγ) η αξία των ακινήτων που μεταβιβάζονται καθώς και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται λόγω δωρεάς στο δημόσιο τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους, το ανώτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό καθώς και το ταμείο αρχαιολογικών πόρων.

δδ) τα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις για ομαδική ασφάλιση ζωής του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού τους, στην έννοια της οποίας συμπεριλαμβάνεται και η χορήγηση εφάπαξ ποσού ή περιοδικά καταβαλλόμενης παροχής σε χρήμα μετά το χρόνο της πρόωρης ή κανονικής συνταξιοδότησης του ανωτέρου προσωπικού καθώς και η κάλυψη θανάτου ή κατά κινδύνου τυχαίων συμβεβηκότων, εκπίπτουν κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί των

ετησίων ακαθάριστων αμοιβών ενός εκάστου των άνω ασφαλιζομένων και μέχρι ποσού ασφαλιστρών εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών.

β) των δαπανών για την συντήρηση και επισκευή των επαγγελματικών γενικά εγκαταστάσεων μηχανημάτων και αυτοκινήτων οχημάτων.

γ) της αξίας των πρώτων και βοηθητικών όλων που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και των άλλων εμπορεύσιμων αγαθών, στην οποία περιλαμβάνονται και οι ειδικές δαπάνες επεξεργασίας αποθήκευσης, μεταφοράς, ασφάλειας

δ) των δεδουλευμένων κάθε είδους τόκων δανείων ή πιστώσεων γενικά της επιχείρησης εξαιρούνται οι τόκοι υπερημερίας λόγω οφειλής φόρων, τελών, εισφορών και προστίμων προς το δημόσιο και άλλα νομικά πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

ε) των ποσών των κάθε είδους φόρων, τελών και δικαιωμάτων που βαρύνουν την επιχείρηση

στ) των ποσών των αποσβέσεων για την κάλυψη της φθοράς των κάθε είδους εγκαταστάσεων ή μηχανημάτων ή φαρτών υλικών συναφών με την λειτουργία της επιχείρησης και γενικά κάθε κινητής ή ακίνητης περιουσίας της επιχείρησης. των μαθηματικών αποθεμάτων των ασφαλιστικών εταιριών, καθώς και των αποθεματικών για την αποκατάσταση του ενεργητικού που με βάση σύμβαση, θα περιέλθει μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου στο δημόσιο ή σε τρίτους.

ζ) των μαθητικών αποθεμάτων των ασφαλιστικών εταιριών, καθώς και των αποθεματικών για την αποκατάσταση του ενεργητικού που με βάση σύμβαση, θα περιέλθει μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο ή σε τρίτους

η) της ζημιάς που πραγματοποιήθηκε από φθορά, απώλεια ή υποτίμηση κεφαλαίου.

θ) του ποσού των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων

ι) των δικαιωμάτων ή αποζημιώσεων που καταβάλλονται σε επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Τα παραπάνω δικαιώματα και αποζημιώσεις, με εξαίρεση τα πνευματικά, συγγενικά και συναφή δικαιώματα που καταβάλλονται για λογαριασμό τρίτων όταν καταβάλλονται :

αα) από εμπορικές επιχειρήσεις και αφορούν σήματα, μεθόδους εμπορίας ή και διανομής και άλλα συναφή δικαιώματα καθώς και από μικτές επιχειρήσεις κατά

το μέρος αυτών που αφορούν τον εμπορικό κλάδο μπορούν να ~~εκπίπτουν από~~
τα ακαθάριστα έσοδα τους μόνο μετά από προηγούμενη έγκριση της ~~επιτροπής~~
ββ) από λοιπές επιχειρήσεις

(i) στη μητρική τους προκειμένου για θυγατρικές

(ii) στο κεντρικό τους προκειμένου για υποκαταστήματα αλλοδαπής

(iii) σε αλλοδαπή ή ημεδαπή επιχείρηση που ανήκει στον ~~ίδιο όμιλο~~
αναγνωρίζονται προς έκπτωση μέχρι ποσοστού τέσσερα τοις εκατό (4%) επί των
ακαθάριστων εσόδων που προκύπτουν από την χρήση του ~~συμβασιμίου~~
δικαιώματος και τη δυνάμενο το ποσό αυτό να υπερβεί τα εκατό εκατομμύρια (
100,000,000) δραχμές ετησίως

(α) των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας κατά το χρόνο
πραγματοποίησης τους με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν πάγιο εξοπλισμό
οι οποίες αποσβένονται ισόποσα σε τρία (3) χρόνια

(β) των ποσών των εξόδων πρώτης εγκατάστασης και κτίσης ~~ακινήτων~~
αποσβένονται, είτε εφάπαξ κατά το πόσό πραγματοποίησης τους, είτε ~~τημεσίως~~
και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία

(γ) των δαπανών επισκευής και συντήρησης που πραγματοποιούνται σε
μισθούμενα ακίνητα, κατά το χρόνο πραγματοποίησης τους.

(δ) των ποσών των δαπανών διαφημίσεων που βαρύνουν την επιχείρηση κατά
το έτος της έκδοσης του προβλεπόμενου φορολογικού στοιχείου.

(ε) των ποσών των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω ~~εξόδου~~
από την υπηρεσία, που σχηματίζονται στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης και
καλύπτουν τις αποζημιώσεις προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης του κατά το
επόμενο έτος.

(στ) των μισθωτών που καταβάλλει ο μισθωτός στις εταιρείες του για την
εκπλήρωση υποχρεώσεων του από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης

(ζ) των ζημιών που προκύπτουν από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγωγών
χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι οποίες πραγματοποιούνται για κάλυψη
κινδύνων

(η) τα έξοδα διοικητικής υποστήριξης, οργάνωσης και γενικά των υπηρεσιών,
που παρέχονται στην επιχείρηση, από επιχειρήσεις που ανήκουν στον ~~ίδιο~~
ημεδαπό ή αλλοδαπό όμιλο ή και από τρίτους για σκοπούς που σχετίζονται με
τα γενικότερα συμφέροντα του ομίλου εκπίπτουν από το εισόδημα της

επιχειρήσεις αυτής μόνο εάν και στο βαθμό που ωφελείται η ίδια από τη διενέργεια των δαπανών αυτών μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό τα είκοσι εκατομμύρια (20,000,000) δραχμές

2. Στις επιχειρήσεις των πιο κάτω περιπτώσεων β', γ', δ' αναγνωρίζεται από την 1η Ιανουαρίου 1997 έως και την 31η Δεκεμβρίου 1999, έκπτωση χωρίς δικαιολογητικά από τα ακαθάριστα έσοδα αυτών για την αντιμετώπιση ειδικών δαπανών για τις οποίες λόγω της φύσεως τους δεν είναι εφικτή πλήρη αποδεικτικών στοιχείων. Υπολογιζόμενη στα αναφερόμενα πιο κάτω ακαθάριστα έσοδα με βάση την ακόλουθη κλίμακα :

Σε ακαθάριστο έσοδα μέχρι τρία δισεκατομμύρια, ποσοστό έκπτωσης ένα τοις εκατό (1%) και σε ακαθάριστα έσοδα πάνω από τρία δισεκατομμύρια δραχμές, ποσοστό έκπτωσης μισό τοις εκατό. Για τις επιχειρήσεις των πιο κάτω περιπτώσεων α και ε η ως άνω έκπτωση υπολογίζεται με βάση την ακόλουθη κλίμακα σε ακαθάριστα έσοδα μέχρι επτακόσια πενήντα εκατομμύρια δραχμές ποσοστό έκπτωσης 2% πάνω από 750,000,000 και μέχρι 3,000,000,000 ποσοστό έκπτωσης 1% και σε ακαθάριστα έσοδα πάνω από 3,000,000,000 ποσοστό έκπτωσης 5%

Ως ακαθάριστο έσοδα επί των οποίων υπολογίζεται η έκπτωση χωρίς δικαιολογητικά λαμβάνονται τα εξής :

α) για τις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες και εργασίες στην αλλοδαπή στα ακαθάριστα έσοδα τους από τις υπηρεσίες και εργασίες αυτές από τις οποίες εισάγεται συνάλλαγμα

β) για τις επιχειρήσεις έκδοσης ημερήσιων εβδομαδιαίων δεκαπενθήμερων μηνιαίων πολιτικών αθλητικών και οικονομικών εφημερίδων και περιοδικών γενικά τα ακαθάριστα έσοδα αυτών από την πώληση των εντύπων και από καταχωρήσεις γενικά σ' αυτά.

γ) για τις επιχειρήσεις ραδιοφωνίας τηλεόρασης τα προερχόμενα μόνο από διαφημίσεις ακαθάριστα έσοδα

δ) για τις ημεδαπές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και κατασκηνωτικά κέντρα το προερχόμενα από αλλοδαπές πελάτες έσοδα τους στα οποία εκτός των εσόδων από διανυκτερεύσεις, περιλαμβάνονται και αυτά του κυλικείου και εστιατορίου από αλλοδαπούς πελάτες

στ) για τα γραφεία γενικού τουρισμού τα προερχόμενα από αλλοδαπούς πελάτες έσοδα

3. Επί μικτών επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων με παρεπόμενα έσοδα, η ζημιά που τυχόν προκύπτει μετά τη διενέργεια της έκπτωσης δεν συμψηφίζεται με το κέρδη άλλων κλάδων της επιχείρησης ή τα εισοδήματα αυτής από άλλες πηγές. Η ζημιά αυτή μεταφέρεται για συμψηφισμό με τα κέρδη του ίδιου κλάδου στις επόμενες πέντε συνεχείς χρήσεις με την προϋπόθεση ότι και στις χρήσεις αυτές η επιχείρηση τηρεί επαρκή και ακριβή βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ
4. Σε εμπορικές επιχειρήσεις οι οποίες σε συνεργασία με αλλοδαπούς οίκους εξάγουν βιομηχανικά, βιοτεχνικά, χειροτεχνικά, γεωργικά, κτηνοτροφικά, σπυροκηπευτικά, μεταλλευτικά και λατομικά προϊόντα καθώς και προϊόντα αλιείας με ανταλλαγή αγαθών από το εξωτερικό μετά από έγκριση του ελληνικού δημοσίου όταν απαιτείται αυτή αναγνωρίζεται χωρίς δικαιολογητικά έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα που υπολογίζεται σε ποσοστό 3% στο ποσό της προμήθειας που παίρνουν
5. Στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις οι οποίες ενεργούν για λογαριασμό των αλλοδαπών οίκων βιομηχανοποίησης ή επεξεργασία πρώτων υλών που εισάγονται από την αλλοδαπή και επανεξάγονται με τη μορφή έτοιμων ή ημιέτοιμων προϊόντων αναγνωρίζεται δικαίωμα έκπτωσης, χωρίς δικαιολογητικά, ποσοστού 3% στο ποσό των ακαθάριστων εσόδων τους, τα οποία προέρχονται από την αμοιβή που παίρνουν για τις υπηρεσίες αυτές.
6. Η ζημιά των επιχειρήσεων οι οποίες αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 5 που τυχόν προκύπτει μετά την διενέργεια των εκπτώσεων που ορίζονται στις παραγράφους 2,3,4,5 δεν συμψηφίζονται με τα κέρδη άλλων κλάδων της επιχείρησης ή με τα κέρδη από τη συμμετοχή της σε άλλες επιχειρήσεις ή μετά εισοδήματα από άλλες πηγές. Η ζημιά αυτή μπορεί να μεταφέρεται για συμψηφισμό με τα κέρδη των πιο πάνω κλάδων της επιχείρησης στις πέντε επόμενες συνεχείς χρήσεις με την προϋπόθεση ότι σε αυτές τις χρήσεις η επιχείρηση τηρεί επαρκή και ακριβή βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ στην περίπτωση των μικτών επιχειρήσεων ο συμψηφισμός ενεργείται με τα κέρδη των κλάδων αυτών.

7. Για τον προσδιορισμό του κόστους των ρευμάτων προϊόντων στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις, συνυπολογίζεται στην αξία των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν και ανάλογα ποσοστό εξόδων παραγωγής, στα οποία περιλαμβάνονται και οι τακτικές αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων.
8. Σε περίπτωση κατά την οποία ακαθάριστα έσοδα περιλαμβάνονται και έσοδα τον απαλλάσσουν του φόρου εισοδήματος ή φορολογούνται από ειδικό τρόπο με εξάντληση ημεδαπές εταιρείες, για τον υπολογισμό του καθαρού κέρδους της επιχείρησης που υπόκειται σε φορολογία του συνολικού ποσού των δαπανών που πρόκειται να εκπέσει μειώνεται κατά τα εξής ποσά δαπανών που βαρύνουν τα πιο πάνω ακαθάριστα έσοδα
- (α) ποσό των χρεωστικών τόκων που εξευρίσκεται με επιμερισμό των τόκων αυτών μεταξύ των υποκείμενων στη φορολογία ακαθάριστων εσόδων και αυτών που αναφέρονται πιο πάνω
- (β) ποσοστό πέντε τοις εκατό των εσόδων που απαλλάσσονται της φορολογίας ή φορολογούνται κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης ή των εσόδων από μερίσματα και κέρδη από συμμετοχή σε άλλες ημεδαπές επιχειρήσεις ως λοιπές δαπάνες το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% των ποσών φύσεως δαπανών της επιχείρησης
9. Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται από ασφαλιστικές εταιρίες σε δικαιούχους ασφαλισμένων αυτοκινήτων για ζημιές που προξενήθηκαν στα αυτοκίνητα αυτά δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων προκειμένου να υπολογιστούν το καθαρά κέρδη για τη φορολογία του εισοδήματος αν δεν καλύπτει από νόμιμα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ
10. Η εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης έχει δικαίωμα να ενεργεί αποσβέσεις στα μίσθια ίσες με το σύνολο των αποσβέσεων που θα είχε δικαίωμα να ενεργήσει ο μισθωτής αν είχε προβεί στην αγορά τους.
11. Για τον υπολογισμό των καθαρών κερδών των εταιριών επιτρέπεται να ενεργείται για την κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων τους έκπτωση έως 2% του όμως των μισθωμάτων, τα οποία προκύπτουν από τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που έχουν συναφθεί μέσα στην οικεία διαχειριστική χρήση

12. Οι εκπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων ενεργούνται με την προϋπόθεση ότι τα ποσά αυτά έχουν αναγραφεί στα βιβλία της επιχείρησης
13. Το ποσό που απομένει μετά τις εκπτώσεις αποτελεί το καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.

Εξωλογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος

1. Το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία και στοιχεία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ καθώς και των επιχειρήσεων που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία ή τηρούν βιβλία και στοιχεία κατώτερης κατηγορίας της προσήκουσας ή τηρούν ανακριβή ή ανεπαρκή βιβλία και στοιχεία και στην τελευταία αυτή περίπτωση η ανεπάρκεια καθιστά αδύνατη τη διενέργεια των ελεγκτικών επαληθεύσεων, προσδιορίζεται εξωλογιστικός με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς κατά γενικές κατηγορίες επιχειρήσεις συντελεστές καθαρού κέρδους.

Σε αυτά τα ακαθάριστα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα ποσά εσόδων :

- (α) οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις με εξαίρεση τους τόκους υπερημερίας από πιστωμένες απειλές που αποτελούν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις
- (β) η αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου της επιχείρησης
- (γ) τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεστεί εφόσον είχαν γίνει δεκτές από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.
- (δ) τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από φόρους τέλη και εισφορές της επιχείρησης εφόσον είχαν καταβληθεί ο χρεώστης της και είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος

Τα ποσά των πιο πάνω περιπτώσεων α' και δ' προστίθενται στο καθαρό κέρδος της επιχείρησης το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή καθαρού κέρδους.

2. Για κάθε κατηγορία επιχειρήσεων προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρού κέρδους ο οποίος εφαρμόζεται στα ακαθάριστα έσοδα. Οι μοναδικοί συντελεστές καθαρού κέρδους περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύονται

στην εφημερίδα της κυβερνήσεως. Ο συντελεστής καθαρού κέρδους, που εφαρμόζεται στα ακαθάριστα έσοδα δεν μπορεί να είναι ανώτερος από τα 3/5 του συντελεστή μικτού κέρδους που έχει καθοριστεί το Υπουργείο Εμπορίου.

Για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία που προβλέπονται γι' αυτές από τον Κ.Β.Σ ή στις οποίες διαπιστώθηκε :

- α) η έκδοση πλαστών ή εικονικών τιμολογίων
- β) η τήρηση ανεπίσημων φορολογικού στοιχείου ή η έκδοση ανακριβούς για την πώληση ή διακίνηση αγαθών η παροχή υπηρεσιών
- γ) η μη έκδοση φορολογικού στοιχείου ή η έκδοση ανακριβούς, για την πώληση ή διακίνηση διεύθυνση που δεν δηλώθηκε
- δ) η χωρίς άδεια της αρμόδιας φορολογικής αρχής άσκηση επαγγέλματος ή επιχείρησης ή άσκηση σε διεύθυνση που δεν δηλώθηκε.
- ε) η αλλοίωση των δεδομένων της φορολογικής ταμειακής μηχανής.

Ο συντελεστής καθαρού κέρδους που εφαρμόζεται προσαυξάνεται κατά 100%. Στις λοιπές περιπτώσεις που τα βιβλία και τα στοιχεία κρίνονται ανακριβή ο συντελεστής καθαρού κέρδους προσαυξάνεται κατά 50%

3. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος προκύπτει αποδεδειγμένα ότι από γεγονότα ανώτερης βίας το πραγματικό κέρδος είναι κατώτερο από αυτό που προσδιορίζεται με την εφαρμογή του μοναδικού συντελεστή. Το κέρδος αυτό μπορεί να καθορίζεται με χρήση κατώτερου συντελεστή όχι όμως κατώτερου από το μηδέν. Μόνο σε περίπτωση ολικής καταστροφής της επιχείρησης και των βιβλίων από πυρκαγιά, μπορεί να αναγνωριστεί αρνητικός συντελεστής μέχρι ποσοστό 5% ακαθάριστων εσόδων των ανέλεγκτων χρήσεων.
4. Κατά εξαίρεση, για τις επιχειρήσεις που υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και στοιχεία της πρώτης κατηγορίας του ΚΒΣ ή για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία γιατί δεν έχουν υποχρέωση τήρησης ύψους αγορών, τα καθαρά κέρδη προσδιορίζονται εξωλογιστικώς, με πολλαπλασιασμό των αγορών με ένα μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους κατά γενικές κατηγορίες επιχειρήσεων.
5. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τους μοναδικούς συντελεστές στις αγορές:

- α. Για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία του ΚΒΣ, οι αγορές λαμβάνονται, όπως αυτές προκύπτουν από τα βιβλία και τα στοιχεία τους.
- β. Για τις επιχειρήσεις που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων, οι αγορές λαμβάνονται όπως αυτές προκύπτουν από τα τιμολόγια αγορών.
6. Το ποσό της αποζημίωσης ή αμοιβής, σε περίπτωση τεκμαρτού ή εξωλογιστικού προσδιορισμού των καθαρών κερδών του οφειλέτη εάν, πριν από την καταβολή ή πίστωση αυτού, δεν υποβληθεί στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία φορολογίας του δικαιούχου, αντίγραφο της απόφασης ή του εγγράφου και θεωρηθεί από αυτή η απόφαση ή το έγγραφο βάσει του οποίου θα καταβληθεί ή πιστωθεί η αποζημίωση ή αμοιβή στο δικαιούχο, προστίθεται ολόκληρο στα τεκμαρτά ή εξωλογιστικά προσδιοριζόμενα καθαρά κέρδη.

Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από εμπορική επιχείρηση

1. Ως ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής εμπορικής επιχείρησης, θεωρείται εκείνο που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του αθροίσματος της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης της επιχείρησης και της εμπορικής αμοιβής, με τους συντελεστές εμπορικότητας και απόδοσης.
2. Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου νοούνται ως:
- α. **Μισθωτική αξία**, ποσοστό 8,25% του ποσού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της τιμής ζώνης που ισχύει κατά την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων, με τον αριθμό των τετραγωνικών μέτρων της επιφάνειας της επαγγελματικής εγκατάστασης.
- β. **Εμπορική αμοιβή**, η ετήσια αμοιβή η οποία προβλέπεται από τη συλλογική σύμβαση εργασίας των εμποροϋπαλλήλων, που ισχύει κατά την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.
- γ. **Συντελεστής εμπορικότητας**, ο οποίος ανάλογα με το συντελεστή εμπορικότητας, που προβλέπεται από τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων, προσδιορίζεται ως ακολούθως:

Για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε περιοχές με συντελεστή εμπορικότητας:	Συντελεστής εμπορικότητας
1	1
1.1-2	1,20
2.1-3	1,40
3.1-4	1,60
Πάνω από 4	1,80

δ. Συντελεστής απόδοσης ο οποίος προσδιορίζεται ως εξής:

Για επιχειρήσεις με μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους	Συντελεστής απόδοσης
Μέχρι 5%	1
Πάνω από 5% μέχρι 10%	1,20
Πάνω από 10% μέχρι 15%	1,30
Πάνω από 15% μέχρι 20%	1,40
Πάνω από 20%	1,50

Προκειμένου για επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες, ο συντελεστής απόδοσης προσδιορίζεται ως εξής:

Για επιχειρήσεις με μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους	Συντελεστής απόδοσης
Μέχρι 20%	1
Πάνω από 20% μέχρι 30%	1,20
Πάνω από 30% μέχρι 40%	1,40
Πάνω από 40%	1,50

3. Η μισθωτική αξία μειώνεται προκειμένου για:

α. Επαγγελματική εγκατάσταση που βρίσκεται αποκλειστικά σε όροφο οικοδομής πάνω από το ισόγειο ή σε στοά, κατά 30%.

β. Επαγγελματική εγκατάσταση που βρίσκεται αποκλειστικά σε υπόγειο οικοδομής, κατά 50%.

- γ. Αποθηκευτικό χώρο, κατά 75%.
4. Η μισθωτική αξία που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβεί την εμπορική αμοιβή.
 5. Για επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες, οι οποίες συστεγάζονται στον ίδιο επαγγελματικό χώρο, η μισθωτική αξία επιμερίζεται ανάλογα με τον αριθμό συστεγασμένων επιχειρήσεων.
 6. Σε περίπτωση κατά την οποία ως επαγγελματική στέγη χρησιμοποιείται η κατοικία του φορολογούμενου, για τον υπολογισμό της μισθωτικής αξίας λαμβάνεται υπόψη το 1/3 της επιφάνειας της κατοικίας του.
 7. Κατά τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών δεν λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής εμπορικότητας.
 8. Στις μικτές επιχειρήσεις πώλησης αγαθών και παροχής υπηρεσιών προσδιορίζεται το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος για την κύρια δραστηριότητα και το ποσό που προκύπτει προσαυξάνει με το ποσοστό συμμετοχής των ακαθάριστων εσόδων της δευτερεύουσας δραστηριότητας στο σύνολο των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης.
 9. Αν ο φορολογούμενος δηλώνει εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και από εμπορικές επιχειρήσεις, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος περιορίζεται κατά ποσοστό 50%.
 10. Για επιχειρήσεις που διατηρούν υποκαταστήματα, προσδιορίζεται χωριστά το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος κάθε υποκαταστήματος και το συνολικό ποσό όλων των υποκαταστημάτων προστίθεται στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της έδρας της επιχείρησης.
 11. Κατά τα τρία πρώτα έτη λειτουργίας της επιχείρησης, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος μειώνεται κατά ποσοστό 30%.
 12. Στην περίπτωση κατά την οποία η επιχείρηση έκανε έναρξη λειτουργίας ή διακοπή των εργασιών της μέσα στην κρινόμενη περίοδο, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι οι μήνες λειτουργίας της επιχείρησης.
 13. Ειδικά για τις παρακάτω επιχειρήσεις, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος προσδιορίζεται ως ακολούθως:

α. Για επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια σε 193.000 δρχ. ετησίως για κάθε δωμάτιο.

β. Για επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα ετησίως σε:

αα) 263.000 δρχ. για κάθε μονόκλινο διαμέρισμα

ββ) 409.000 δρχ. για κάθε δίκλινο διαμέρισμα

γγ) 643.000 δρχ. για κάθε τρίκλινο διαμέρισμα.

γ) Για επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται κάμπινγκ, σε 64.000 ετησίως για κάθε θέση εγκατάστασης σκηνής ή τροχόσπιτου ή αυτοκινήτου.

δ) Για επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται επιβατικά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος προσδιορίζεται ως εξής:

αα) Για επιβατικό αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης με άδεια κυκλοφορίας 100% και οδηγού του ιδιοκτήτη σε 3.857.000.

ββ) Για επιβατικό αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης με άδεια κυκλοφορίας 100% και οδηγό τρίτο πρόσωπο, σε 3.214.000.

γγ) Για επιβατικό αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης με άδεια κυκλοφορίας 50% και οδηγό τον ιδιοκτήτη σε 3.095.000.

δδ) Για επιβατικό αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης με άδεια κυκλοφορίας 50% και οδηγό τρίτο πρόσωπο σε 2.332.000..

ε) Για επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται φορτηγά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης με βάση το ωφέλιμο φορτίο του αυτοκινήτου ως ακολούθως:

Ωφέλιμο φορτίο (τόνοι)	Με οδηγό τον ιδιοκτήτη	Με οδηγό τρίτο πρόσωπο
μέχρι 5	2.733.000	1.868.000
πάνω από 5 μέχρι 11	3.487.000	2.475.000
πάνω από 11 μέχρι 16,5	4.231.0000	2.993.000
πάνω από 16,5	4.984.000	3.241.000

14. Σε επιχειρήσεις αποκλειστικά λιανοπωλητών επιβάλλεται ποσό καταβαλλόμενου φόρου ίσο με 110.000 ετησίως, με το οποίο εξαντλείται η φορολογική τους υποχρέωση από τη δραστηριότητα αυτή.

15. Σε επιχειρήσεις, αποκλειστικά λιανοπωλητών σε κινητές λαϊκές αγορές, είτε διαθέτουν ίδια προϊόντα είτε προϊόντα τρίτων, επιβάλλεται ποσό φόρου ίσο με 180.000 δρχ. ετησίως, αν πρόκειται για επαγγελματίες πωλητές και 140.000 δρχ. ετησίως, αν πρόκειται για παραγωγούς αγροτικών προϊόντων, με το οποίο εξαντλείται η φορολογική τους υποχρέωση από τη δραστηριότητα αυτή.
16. Αν το δηλούμενο ποσό από την άσκηση ατομικής επιχείρησης, είναι μικρότερο από το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, η διαφορά προσαυξάνει το εισόδημα που δηλώνεται ως προερχόμενο από την επιχείρηση αυτή και ο φόρος υπολογίζεται στο συνολικό εισόδημα του που προκύπτει με αυτόν τον τρόπο.
17. Τα ποσά που οφείλονται με βάση τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του υπόχρεου για φόρους, τέλη και εισφορές που συμβεβαιώνεται με αυτήν προσδιορίζονται με βάση τα ποσά του εισοδήματος ή του φόρου.
18. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και για τους υπόχρεους οι οποίοι δεν τηρούν βιβλία ή τηρούν βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας ή προκειμένου για επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και όταν τηρεί προαιρετικά βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ.
19. Ο προσδιορισμός του εισοδήματος δεν αποκλείει τον κατά τις ισχύουσες διατάξεις λογιστικό ή εξωλογιστικό προσδιορισμό εισοδήματος μεγαλύτερου από αυτό που πρέπει να δηλωθεί.
20. Σε περίπτωση που το εισόδημα είναι μεγαλύτερο από αυτό που δηλώνεται με την ετήσια αρχική δήλωση του φορολογούμενου, τούτο θεωρείται οριστικό, εφόσον δεν διαπιστωθεί παράβαση του ΚΒΣ που να θίγει το κύρος των βιβλίων.
21. Οι παραπάνω παράγραφοι 1 έως 12 δεν εφαρμόζονται προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις που ασκούνται από άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά ασκούν την επιχείρηση για μια συνεχή δεκαετία, πριν από τη συμπλήρωση αυτού του ορίου ηλικίας, καθώς και από άτομα που είναι τυφλοί και είναι γραμμένα στο γενικό μητρώο τυφλών της οικείας νομαρχίας ή είναι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας πάνω από 80%.
22. Το εισόδημα που προσδιορίζεται, μπορεί να αμφισβητηθεί από το φορολογούμενο ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου, αν από τα

στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος αποδεικνύεται ότι από γεγονότα ανώτερης βίας ή από λόγους που αναφέρονται στην προσωπική του κατάσταση, όπως η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας του, η νοσηλεία σε νοσοκομείο ή σε κλινική, καθώς και η φυλάκιση, το πραγματικό καθαρό εισόδημα είναι κατώτερο από αυτό που προσδιορίζεται. Δεν συνιστούν και δεν αποδεικνύουν τέτοιους λόγους μόνες οι εγγραφές στα τηρούμενα βιβλία του φορολογούμενου. Η επίκληση των λόγων αυτών, καθώς και η προσαγωγή των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, γίνεται με την προσφυγή, η οποία ασκείται από το φορολογούμενο.

23. Με αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ελάχιστο εισόδημα των περιπτώσεων της παρ. 13. Η αναπροσαρμογή αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους, όπως αυτό προκύπτει από τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος. Επίσης, με αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία, καθώς και λοιπές λεπτομέρειες εφαρμογής αυτού του άρθρου.

Εισόδημα τεχνικών επιχειρήσεων

1. Ως ακαθάριστο έσοδο των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την πώληση ανεγειρόμενων οικοδομών λαμβάνεται η αξία των αυτοτελών οικοδομών, διαμερισμάτων, πολυκατοικιών, καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών και λοιπών χώρων. Αν όμως το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα.

Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνεται :

- α) το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβολαίου
- β) η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας κατά περίπτωση που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου.

2. Τα καθαρά κέρδη των επιχειρήσεων εξευρίσκονται με τη χρήση συντελεστή 15% στα ακαθάριστα έσοδα τους

3. Τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων των εργολάβων και υπεργολάβων που ασχολούνται με την εργοληπτική κατασκευή δημοσίων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων γενικώς καθώς και των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την εκτέλεση μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων εξευρίσκονται ως εξής :
- α. για επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εργολαβική κατασκευή ιδιωτικών τεχνικών έργων ή οικοδομών ή την εκτέλεση μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων σε ιδιώτες ως ακαθάριστο έσοδα λαμβάνονται η αξία του έργου που εκτελέστηκε κατά την διάρκεια της χρήσης.
 - β. για την εκτέλεση έργου χωρίς τη χρησιμοποίηση ίδιων υλικών ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται η αξία του έργου που έχει εκτελεστεί κατά τη διάρκεια της χρήσης χωρίς να υπολογιστεί η αξία των υλικών.
4. Για τον προσδιορισμό των φορολογητέων καθαρών κερδών των νομικών προσώπων κατηγορίας του Κ.Β.Σ., σε περίπτωση που τα δηλούμενα ή κατ' έλεγχο προσδιοριζόμενα κέρδη, είναι μεγαλύτερα των τεκμαρτώς προσδιοριζόμενων καθαρών κερδών, για τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών των υπόχρεων, προστίθεται στα τεκμαρτά κέρδη και το 40% του ποσού της της ως άνω διαφοράς καθαρών κερδών. Το υπόλοιπο κερδών που απομένει και δεν φορολογήθηκε μεταφέρεται και εμφανίζεται στα βιβλία στο λογαριασμό "Αφορολόγητα κέρδη τεχνικών και οικοδομικών επιχειρήσεων".
5. η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται στα νομικά πρόσωπα των οποίων μέλη είναι αποκλειστικά ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες και εταιρίες περιορισμένων ευθύνης.
6. οι παραπάνω παράγραφοι 3 και 4 δεν εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εκτέλεση μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ εφόσον υποβάλλουν στον αρμόδιο προϊστάμενο της ΔΟΥ για το σκοπό αυτό ανέκκλητη δήλωση μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη λειτουργίας τους.

Προσδιορισμός ελάχιστου κόστους κατασκευής οικοδομών

1. Για την εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων περί φορολογίας εισοδήματος και φόρου προστιθέμενης αξίας των εργολάβων, υπεργολάβων και γενικά επιτηδευματιών που εκτελούν οποιαδήποτε επιμέρους εργασία σε ανεγειρόμενη οικοδομή, καθώς και των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την κατασκευή και πώληση οικοδομών, καθιερώνεται σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού του ελάχιστου συνολικού κόστους κατασκευής των οικοδομών και των ελάχιστων ποσοστών συμμετοχής των επιμέρους εργασιών στο συνολικό κόστος.
2. Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου κόστους των οικοδομών και των ποσοστών συμμετοχής των επιμέρους εργασιών λαμβάνονται υπόψη:
 - α) Οι τιμές εκκίνησης κόστους κατά τετραγωνικό μέτρο, οι οποίες αναπροσαρμόζονται με βάση τη μεταβολή του δείκτη κόστους κατασκευής κτιρίων της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσία της Ελλάδος.
 - β) Συντελεστές αναγωγής των βοηθητικών χώρων των διαφόρων κατηγοριών οικοδομών σε κύριους χώρους αυτών
 - γ) Συντελεστές αυξομείωσης των τιμών εκκίνησης, για τον προσδιορισμό του συνολικού κόστους, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου κτιρίου, όπως, μέγεθος, ποιότητα, αριθμός όψεων
 - δ) Πίνακες, των ελάχιστων ποσοστών συμμετοχής των επιμέρους εργασιών στο συνολικό κόστος. Σε επιμέρους εργασίες ή σε κτίρια με ιδιαιτερότητες, όπου δεν ορίζονται ελάχιστα ποσοστά συμμετοχής, αυτά καθορίζονται από τον μηχανικό μελετητή της οικοδομής πριν από την έκδοση της οικοδομικής άδειας.

Μετά το πέρας των εργασιών, ο κύριος της οικοδομής ή η επιχείρηση που ασχολείται με την κατασκευή και πώληση αυτής, υποβάλλει τελικό πίνακα με τα τελικά ποσά κόστους των επιμέρους εργασιών, τα πλήρη στοιχεία των εργολάβων, υπεργολάβων και προμηθευτών, το συνολικό αριθμό των εκδοθέντων στοιχείων και τη συνολική αξία αυτών.
3. Στην περίπτωση που υποβάλλεται τελικός πίνακας ο οποίος περιέχει ανακριβή στοιχεία προς τα μεγέθη του έργου, τα στοιχεία των εργολάβων, υπεργολάβων και προμηθευτών, καθώς και ως προς την αξία των

δηλωθέντων φορολογικών στοιχείων, επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου πρόστιμο ίσο με το 50% της διαφοράς φόρου προστιθέμενης αξίας που προκύπτει από την ανακρίβεια.

Ειδικώς για ανακρίβεια που αναφέρεται στα στοιχεία των εργολάβων, υπεργολάβων και προμηθευτών, από την οποία δεν προκύπτει διαφορά φόρου, επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι 100.000 δρχ.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται :

α) οι λεπτομέρειες και η διαδικασία εφαρμογής των διατάξεων αυτού του άρθρου

β) η συγκρότηση της επιτροπής που προβλέπουν οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου

γ) ο τύπος, το περιεχόμενο, η διαδικασία και ο χρόνος υποβολής των δηλώσεων, που απαιτούνται

δ) οι υποχρεώσεις των προσώπων της παραγράφου 1.

Προσδιορισμός ακαθάριστων εσόδων των εργολάβων, υπεργολάβων και γενικά επιτηδευματιών, που εκτελούν οποιαδήποτε επιμέρους εργασία, σε ανεγειρόμενες οικοδομές.

1. Τα ακαθάριστα έσοδα που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του εισοδήματος των φυσικών προσώπων της παρ. 1 δεν μπορεί να είναι κατώτερα από εκείνα που προκύπτουν σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου.

Τυχόν προκύπτοντα επιπλέον ακαθάριστα έσοδα θεωρούνται ως ακαθάριστα έσοδα.

α) της χρήσης μέσα στην οποία υποβλήθηκε ο τελικός πίνακας για τους εργολάβους, υπεργολάβους και γενικά επιτηδευματίες, που εκτελούν οποιαδήποτε εργασία σε αναγερμένη οικοδομή.

2. Το ποσό φόρου προστιθέμενης αξίας, που οφείλουν να έχουν καταβάλλει τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο με αυτό που προκύπτει από το κόστος της αντίστοιχης επιμέρους εργασίας ή το συνολικό κόστος, κατά περίπτωση, όπως αυτό προσδιορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 35. Σε αντίθετη περίπτωση, η διαφορά που προκύπτει, μετά το τέλος των

εργασιών, οφείλεται ως φόρος εκροών της φορολογικής περιόδου υποβολής του τελικού πίνακα.

3. Στην περίπτωση κατά την οποία το συνολικό κόστος, όπως προσδιορίζεται στον τελικό πίνακα, είναι κατώτερο του ελάχιστου συνολικού κατασκευαστικού κόστους. Ο ιδιώτης ιδιοκτήτης καταβάλλει αυτοτελές πρόστιμο ισόποσο με τη διαπιστούμενη διαφορά του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Προσδιορισμός εισοδήματος αλλοδαπών επιχειρήσεων

1. Για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν στην Ελλάδα ως αντικείμενο εργασιών την παραγωγή ή απλώς την κατόπιν αγοράς ειδική κατεργασία, συσκευασία κλπ., πρώτων υλών, το κέρδος που προκύπτει στην Ελλάδα από πωλήσεις που δεν ενεργούνται από την Ελλάδα εξευρίσκεται, εφόσον δεν καθορίζεται ακριβώς από τον ισολογισμό των επιχειρήσεων αυτών, με μερισμό του συνολικού κέρδους της επιχείρησης σε μέρη ανάλογα τα ακαθόριστα έσοδά της, που προέρχονται από το προϊόν που έχει αποσταλεί για να πωληθεί και αυτά που προκύπτουν από τις λοιπές πωλήσεις της.
2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται να λαμβάνεται ως ακαθάριστο έσοδο το τίμημα FOB χονδρικής πώλησης του προϊόντος που έχει αποσταλεί για πώληση.
3. Το τίμημα FOB καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα.

Εισόδημα από διάθεση και αποτίμηση χρεωγράφων

1. Τα κέρδη από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών σε τιμή ανώτερη της τιμής απόκτησής τους, απαλλάσσονται από το φόρο. Η απαλλαγή παρέχεται με την προϋπόθεση ότι τα κέρδη εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού με προορισμό το συμφητισμό ζημιών, που τυχόν θα προκύψουν στο μέλλον από την πώληση μετοχών εισηγμένων ή όχι στο Χρηματιστήριο Αθηνών.
2. Τα κέρδη από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος.

Υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις

1. Όταν μεταξύ ημεδαπών επιχειρήσεων ή μεταξύ αλλοδαπής και ημεδαπής επιχείρησης συνάπτονται συμβάσεις αγοραπωλησίας ή παροχής υπηρεσιών και κατά τις συμβάσεις αυτές το τίμημα ή το αντάλλαγμα ορίζεται αδικαιολόγητα σε ποσό ανώτερο ή κατώτερο, από εκείνο που θα πραγματοποιείτο αν η σύμβαση γινόταν με άλλο πρόσωπο με τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά κατά το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης, η προκύπτουσα διαφορά θεωρείται κατά τεκμήριο κέρδος της επιχείρησης, η οποία εισέπραξε μικρότερο ή πλήρωσε μεγαλύτερο, κατά περίπτωση, τίμημα ή αντάλλαγμα.
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται:
 - α. Εφόσον η ημεδαπή εταιρεία τελεί υπό τον έλεγχο της αλλοδαπής, λόγω συμμετοχής της δεύτερης στο κεφάλαιο ή τη διοίκηση της πρώτης.
 - β. Αν πρόκειται για ημεδαπές επιχειρήσεις, όπου υπάρχει μεταξύ τους σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής ή οικονομικής εξάρτησης ή ελέγχου.
3. Η διαφορά που προκύπτει προσαυξάνει τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης που προκύπτουν από τα βιβλία της προκειμένου τα έσοδα αυτά να ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό των φόρων, τελών και εισφορών στις λοιπές φορολογίες.
4. Σε βάρος της επιχείρησης επιβάλλεται αυτοτελές πρόστιμο καθοριζόμενο σε 10% στο ποσό της διαφοράς που προκύπτει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΠΗΓΕΣ

Έννοια και απόκτηση εισοδήματος

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος, κατά περίπτωση και αποκτάται από την εκμετάλλευση μιας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους, όπως είναι οι αγροτικές, κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές, σηροτροφικές, δασικές, αλιευτικές κ.α.

Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα

1. Αν το καθαρό εισόδημα δεν μπορεί να προσδιοριστεί λογιστικώς, αυτό προσδιορίζεται τεκμαρτώς με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς κατά κλάδο εκμεταλλεύσεων, συντελεστές καθαρού εισοδήματος. Ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται η αξία παραγόμενων προϊόντων. Για την εξεύρεση της αξίας τους τα προϊόντα αποτιμώνται σε δραχμές, με βάση την μέση τιμή χονδρικής πώλησης τους στο χρόνο και στον τόπο παραγωγής τους. Σε αυτά τα ακαθάριστα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα ποσά εσόδων :

- α) οι τόκοι από συναλλαγματικές πράξεις
- β) Η αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου της επιχείρησης
- γ) Τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεστεί, εφόσον είχαν γίνει δεκτές από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά του προσδιορισμό του φορολογημένου εισοδήματος
- δ) Τα ποσά που εισπραχθεί από φόρους, τέλη και εισφορές της επιχείρησης, εφόσον είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως και είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.

Τα ποσά των πιο πάνω περιπτώσεων α' έως δ' προστίθενται στο καθαρό εισόδημα της επιχείρησης, το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή καθαρού εισοδήματος.

3. Για κάθε κλάδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρού εισοδήματος ο οποίος εφαρμόζεται στα ακαθάριστα έσοδα. Οι μοναδικοί συντελεστές καθαρού εισοδήματος περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για τις γεωργικές επιχειρήσεις, οι οποίες υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και στοιχεία του ΚΒΣ, αλλά δεν τηρούν ή τηρούν ανακριβή βιβλία και στοιχεία, ο συντελεστής καθαρού εισοδήματος προσαυξάνεται κατά 40%.

1. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας ζημιών από γεγονότα απρόβλεπτα ή οφειλόμενα σε ανώτερη βία, μειώθηκε το εισόδημα από τη γεωργική εκμετάλλευση, το καθαρό εισόδημα μπορεί να προσδιοριστεί με τη χρήση συντελεστή κατώτερου από εκείνους που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο. Στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το μηδέν.

Προσδιορισμός καθαρού γεωργικού εισοδήματος

1. Ως καθαρό γεωργικό εισόδημα, από οποιαδήποτε γεωργική δραστηριότητα, στην περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία του Κ.Β.Σ., από τα οποία εξάγεται λογιστικό αποτέλεσμα για τη δραστηριότητα αυτή, θεωρείται η πρόσοδος από το έδαφος, το κεφάλαιο και την εργασία, από τη συμμετοχή τους στην παραγωγική δραστηριότητα μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, η οποία προσδιορίζεται με αντικειμενική μέθοδο. Για τον προσδιορισμό αυτόν λαμβάνεται υπόψη το καθαρό γεωργικό εισόδημα, όπως αυτό υπολογίζεται με βάση τις καθιερωμένες αρχές της γεωργικής λογιστικής, ανά στρέμμα και είδος προϊόντος ή κατά κεφαλή και είδος εκτρεφόμενου ζώου ή κατά άλλη μονάδα παραγωγής για ειδικές περιπτώσεις, επί του αριθμού των στρεμμάτων ή των εκτρεφόμενων ζώων ή των άλλων μονάδων παραγωγής ή συνδυασμό αυτών. Για την εξειδίκευση της άνω αντικειμενικής μεθόδου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας καθορίζονται :

(α) Τα προσδιοριστικά στοιχεία που διαμορφώνουν την πρόοδο από το έδαφος, αφού συνεκτιμηθούν η συνολική έκταση, το σχήμα, η τοπογραφική κατάσταση, όπως κλίση και γενικά τα στοιχεία τα οποία καθορίζουν τη φυσική του παραγωγικότητα, όπως σύσταση εδάφους, γονιμότητα.

(β) Τα στοιχεία που προσδιορίζουν την πρόοδο από την εργασία, αφού συνεκτιμηθούν ο χρόνος απασχόλησης, η ηλικία, το φύλλο, η ίδια ή ξένη απασχόληση

(γ) Τα στοιχεία που προσδιορίζουν την πρόοδο από το κεφάλαιο, αφού συνεκτιμηθούν το μέγεθος, η μορφή αυτού, όπως έγγειες βελτιώσεις, γεωργικές κατασκευές, μηχανές, μόνιμες φυτείες

(δ) Η μέθοδος υπολογισμού των βασικών αυτών συντελεστών παραγωγής της γεωργικής εκμετάλλευσης

(ε) Κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής

2. Ο προσδιορισμός του καθαρού γεωργικού εισοδήματος, για κάθε ημερολογιακό έτος, με αντικειμενική μέθοδο, γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία :

Συμμετέχει ως μέλος ένας υπάλληλος του κλάδου πληροφορικής-λογισμικού του Κέντρου Πληροφορικής του Υπουργείου οικονομικών, ο οποίος αναπληρώνεται από άλλον υπάλληλο του ίδιου κλάδου της ίδιας υπηρεσίας. Χρέη γραμματέα της Επιτροπής εκτελούν δύο εφοριακοί υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, αναπληρούμενοι από άλλους δύο εφοριακούς της ίδιας Γενικής Διεύθυνσης.

3. Σε κάθε νομαρχία, στην Διεύθυνση Επιθεώρησης και Συντονισμού ΔΟΥ συνίσταται επιτροπή αποτελούμενη από επιθεωρητή της οικείας διεύθυνσης, που είναι αρμόδια για το νομό, ως πρόεδρο και μέλη τον προϊστάμενο της ΔΟΥ του νομού, έναν ειδικό επιστήμονα της Διεύθυνσης Γεωργίας της νομαρχίας, έναν ειδικό επιστήμονα που προτείνεται από την ένωση γεωργικών συνεταιρισμών της έδρας του νομού και έναν ειδικό επιστήμονα, που προτείνεται από κάθε αγροτική ομοσπονδία του νομού, εκ περιτροπής κατ' έτος, όταν υπάρχουν περισσότερες της μιας ομοσπονδίας. Για τους παραπάνω ορίζονται και αναπληρωτές τους χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί φοροτεχνικοί δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας του νομού.

4. Η επιτροπή της παραγράφου 2 σε περίπτωση που δεν έχει στη διάθεσή της πίνακες της προηγούμενης παραγράφου ή αυτοί είναι ελλιπείς, οριστικοποιεί τις αρχικές εκτιμήσεις της.
5. Αν από τα τηρούμενα βιβλία ή στοιχεία του ΚΒΣ προκύπτει καθαρό γεωργικό εισόδημα διαφορετικό από αυτό που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο, λαμβάνεται υπόψη για την φορολογία εισοδήματος το κατά περίπτωση προκύπτον μεγαλύτερο εισόδημα.
6. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος, αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας ζημιών από γεγονότα απρόβλεπτα ή οφειλόμενα σε ανώτερη βία, δεν αποκτήθηκε εισόδημα ή το αποκτηθέν είναι κατώτερο του προσδιοριζόμενου με την αντικειμενική μέθοδο, ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας δεν λαμβάνει υπόψη ή μειώνει κατά περίπτωση το προκύπτον με την αντικειμενική μέθοδο καθαρό γεωργικό εισόδημα.

Εκπτώσεις του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις

1. Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα εκπίπτουν:
 - α. Το ποσό του καταβαλλόμενου ενοικίου για εκμίσθωση της γεωργικής γης.
 - β. Ποσό ίσο με το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της δαπάνης αγοράς καινούργιου πάγιου εξοπλισμού, που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών της γεωργικής εκμετάλλευσης, εφάπαξ κατά το χρόνο πραγματοποίησης της δαπάνης, χωρίς δυνατότητα έκπτωσης αυτής, ολικά ή μερικά, σε επόμενες χρήσεις.

Απαλλαγές του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις

Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών απαλλάσσεται του φόρου ποσό 500.000 δρχ. Το ποσό αυτό ορίζεται σε δρχ. 1.000.000 εφόσον τα παραπάνω πρόσωπα λαμβάνουν αποζημιώσεις.

Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσεως είναι νέοι αγρότες, τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά 50% για τα πρώτα 5 χρόνια υποβολής φορολογικής δήλωσης και κατά 25% για τα επόμενα 5 χρόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
ΠΗΓΗ ΣΤ΄

Εισόδημα και απόκτησή του

1. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι το εισόδημα που προκύπτει κάθε ένα οικονομικό έτος από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, συντάξεις και γενικά από κάθε παροχή που χορηγείται περιοδικά με οποιαδήποτε μορφή είτε σε χρήμα είτε σε είδος ή άλλες αξίες για παρούσα ή προηγούμενη υπηρεσία ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, το οποίο αποκτάται από μισθωτούς γενικά και συνταξιούχους.
2. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερου φόρου, εισόδημα που υπόκειται σε φόρο είναι εκείνο από το οποίο, αν αφαιρεθεί ο φόρος που του αναλογεί, προκύπτει το χωρίς φόρο ποσό που καταβάλλεται στο δικαιούχο.
3. Τα επιδόματα, που καταβάλλονται στους δικαιούχους, λογίζονται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, το οποίο αποκτάται κατά την καταβολή του.
4. Δεν θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και δεν υπόκειται σε φόρο:
 - α) Η αποζημίωση που παρέχεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών για δαπάνες υπηρεσίας, που τους έχει ανατεθεί, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από α σχετικά παραστατικά στοιχεία.
 - β) οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή Δημοσίου.
 - γ) Η παροχή που καταβάλλεται εφάπαξ από τα ταμεία πρόνοιας και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς στους ασφαλιζόμενους και τις οικογένειες τους, το εφάπαξ βοήθημα που παρέχεται σε δημόσιους υπαλλήλους και βοηθητικό προσωπικό λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία με παραίτηση, καθώς και τα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούνται.
 - δ) Ποσοστό 20% από τις κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, σε μισθωτούς ή

συνταξιούχους με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, καθώς και από δεδουλευμένες καθαρές αποδοχές που εισπράττει καθυστερημένα ο δικαιούχος, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από τους μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης.

ε) Οι παρεχόμενες από αθλητικά σωματεία ή ενώσεις αυτών αποζημιώσεις οδοιπορικών και λοιπών εξόδων ταξιδιών, καθώς και παροχές διατροφής σε ερασιτέχνες αθλητές, μέσα στα πλαίσια των διατάξεων περί φιλάθλου ιδιότητας, μέχρι ποσού ενός 1.200.000 δρχ. ετησίως.

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος

1. χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε δικαίωμα εισπράξης του.
2. Ειδικά, για τις πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, χρόνος απόκτησης τους είναι αυτός στον οποίο εισπράττονται από τους δικαιούχους. Κατ' εξαίρεση στην περίπτωση αυτή, αν οι πρόσθετες αμοιβές και οι αποζημιώσεις καταβάλλονται στους δικαιούχους σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, χρόνος απόκτησης τους είναι ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται.
3. Αν ο δικαιούχος εισπράττει καθυστερημένα δεδουλευμένες αποδοχές, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, λόγω οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από τους μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης, χρόνος αποζημίωσης αυτών των αποδοχών είναι ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται.

Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα

Από το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες εκπίπτουν :

(α) Κάθε ποσό για φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει αυτό το εισόδημα

(β) Οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, οι οποίες επιβάλλονται με νόμο

1. Το ποσό που απομένει, μετά τη διενέργεια των εκπτώσεων που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί το καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.
2. Ειδικά, για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, της Μόνιμης Αντιπροσωπείας στις Ευρωπαϊκές κοινότητες και των στρατιωτικών, που υπηρετούν στην αλλοδαπή, καθώς και των υπαλλήλων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών, των υπαλλήλων της Πανελληνίας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών, που υπηρετούν στα οικεία αντιπροσωπευτικά γραφεία τους στις Βρυξέλλες, ως καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες αυτού του άρθρου λαμβάνεται ίσο με το καθαρό ποσό αποδοχών, τις οποίες αυτοί θα έπαιρναν αν υπηρετούσαν στο εσωτερικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ
ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ

Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών είναι ο αμοιβές από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαιίας, δικηγόρου, δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη, γλύπτη ή ζωγράφου, σκιτσογράφου, χαράκτη, ηθοποιού, μουσουργού, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ερευνητή, λογιστή ή φοροτέχνη, κοινωνιολόγου και εμπειρογνώμονα.

Στο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών περιλαμβάνονται και οι αμοιβές σε διαιτητές, ελεγκτές Α.Ε., συγγραφείς, σωματεία, ιδρύματα, στο ή στη σύζυγο για διατροφή. Επίσης οι τόκοι που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς, τοπογράφους λόγω καθυστέρησης είσπραξης των αμοιβών τους για προσφερθείσες υπηρεσίες.

Εισόδημα από ελεύθερα επαγγέλματα θεωρούνται και τα εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον ΟΤΕ στα ενήλικα τέκνα των υπαλλήλων του.

Χρόνος κτήσης του εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθερίου επαγγέλματος θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος το εισέπραξε. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίου επαγγέλματος που αντιστοιχεί σε εργασίες δύο και πλέον ετών κατανέμεται εξίσου και φορολογείται είτε στο έτος της είσπραξης (και το προηγούμενο αν είναι δύο ετών έργα), ή στο έτος της είσπραξης και τα αμέσως δύο προηγούμενα έτη εργασίας (αν είναι τουλάχιστον τρία χρόνια). Σε συγγραφείς και ζωγράφους, γλύπτες και χαράκτες, το ετήσιο εισόδημα χωρίζεται ισομερώς και φορολογείται στο έτος της κτήσης του και στα τρία επόμενα χρόνια.

Ως ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών λαμβάνεται το σύνολο των αμοιβών που εισπράττονται από την άσκηση του ελευθερίου επαγγέλματος όπως αυτό προκύπτει από τα βιβλία και στοιχεία που τηρεί ο φορολογούμενος. Από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν οι επαγγελματικές δαπάνες εφόσον όμως αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμα φορολογικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες συντήρησης, λειτουργίας και επισκευής που καταβάλλονται σε εταιρίες μίσθωσης για Ι.Χ. αυτοκίνητα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες ελευθερίου επαγγέλματος, εκπίπτουν κατά 25% του συνόλου τους (όχι μεγαλύτερο του 3% του ακαθάριστου εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα). Εξαιρετικά το ακαθάριστο εισόδημα από το έργο συγγραφέων, μουσουργών, ζωγράφων κατανέμεται ίσα στο πρώτο έτος απόκτησής του και στα επόμενα τρία. Το καθαρό εισόδημα των αρχιτεκτόνων, μηχανικών, για την σύνταξη μελετών και επίβλεψη της εργασίας τους βρίσκεται με χρήση συντελεστή στις ακαθάριστες νόμιμες αμοιβές τους στις οποίες περιλαμβάνονται και τόκοι υπερημερίας, σε περίπτωση καθυστέρησης της αμοιβής τους. Ο συντελεστής είναι τριάντα οκτώ τοις εκατό για μελέτη κτιριακών έργων, διαμόρφωση εσωτερικών χώρων, μνημείων και διατήρηση παραδοσιακών κτιρίων.

Είκοσι δύο τοις εκατό 22% για μελέτη επίβλεψης πολεοδομικών, συγκοινωνιακών, υδραυλικών έργων, καθώς και έργων γεωργικών και αλιευτικών. Είκοσι έξι τοις εκατό (26%) για τις μελέτες μηχανολογικών, ηλεκτρολογικών και ηλεκτρονικών έργων. Στα παραπάνω περιλαμβάνονται και οι χημικές μελέτες, οι βιομηχανικές μελέτες, οι γεωτεχνικές και εδαφολογικές μελέτες, οι μελέτες μεταφορικών μέσων καθώς και οι δασικές μελέτες.

Δεκαεπτά τοις εκατό (17%) για επίβλεψη τοπογραφικών έργων (τοπογραφικές και χαρτογραφικές μελέτες).

Εξήντα τοις εκατό (60%) για ακαθάριστες αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών που δουλεύουν σε οργανωμένα γραφεία.

Αν από τα βιβλία του υπόχρεου προκύπτει ότι οι δαπάνες της χρήσης βρίσκονται σε δυσαναλογία με τις τεκμαρτές δαπάνες, η αρμόδια ΔΟΥ προσαυξάνει το ποσό με 20%.

Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος.

Αν ο φορολογούμενος δεν τηρεί τα βιβλία και στοιχεία που ορίζονται από τον ΚΒΣ ή αυτά που έχει είναι ανακριβή, τότε το εισόδημά του προσδιορίζεται τεκμαρτως. Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των ακαθάριστων αμοιβών λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος, ο τρόπος άσκησης, ο τόπος, η ειδικότητα, ο επιστημονικός τίτλος, ο κύκλος των εργασιών, η αμοιβή που εισπράττεται, καθώς και η πελατεία. Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των καθαρών αμοιβών, οι ακαθάριστες αμοιβές πολλαπλασιάζονται με ειδικούς συντελεστές καθαρών αμοιβών ανάλογα με το επάγγελμα. Σε αυτές τις καθαρές αμοιβές, προστίθενται ο τόκοι από συναλλακτικές πράξεις, τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεστεί, καθώς και τα ποσά που έχουν εισπραχθεί για φόρους, τέλη και εισφορές. Ειδικά για τις αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών από τη σύνταξη μελετών και την επίβλεψή τους, ο τεκμαρτός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματός τους γίνεται με εφαρμογή του συντελεστή, ο οποίος υπολογίζεται στο ποσό της συμβατικής αμοιβής σε περιπτώσεις μελετών έργων του Δημοσίου ή επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, και στο ποσό της νόμιμης αμοιβής στις υπόλοιπες περιπτώσεις.

Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από ελευθέριο επάγγελμα.

Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από ατομική άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος του δικηγόρου, ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, ψυχολόγου, φυσιοθεραπευτή, οικονομολόγου και λογιστή, που δεν τηρούν βιβλία, αν και πρέπει, ή τηρούν Β κατηγορίας, θεωρείται αυτό που προκύπτει από το άθροισμα της επαγγελματικής αμοιβής και της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, κλιμακούμενο ανάλογα με τα έτη άσκησης του επαγγέλματος. Ειδικά για τους δικηγόρους, λαμβάνεται υπόψη το τεκμαρτό εισόδημα που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο αριθμό παραστάσεων.

Ως ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος του καλλιτέχνη ή τραγουδιστή που παρέχει τις υπηρεσίες του σε κέντρα ή σε συναυλίες και εφόσον αυτός δεν τηρεί βιβλία ή τηρεί βιβλία Β κατηγορίας, θεωρείται αυτό που προκύπτει αν

πολλαπλασιαστεί η επαγγελματική αμοιβή με τους συντελεστές εμφάνισης, δισκογραφίας και προβολής.

Για την εφαρμογή των παραπάνω ορίζεται ως επαγγελματική αμοιβή των :

1. Ιατρού, το ποσό των τριών εκατομμυρίων τριακοσίων χιλιάδων (3.300.000) δρχ., που αντιστοιχεί θεωρητικά στις ετήσιες αποδοχές ιατρού επιμελητή Β του Ε.Σ.Υ. στο πρώτο έτος υπηρεσίας.
2. Δικηγόρου, το ποσό των 2.300.000 δρχ., που αντιστοιχεί θεωρητικά σε εισόδημα δικηγόρου με 30 παραστάσεις.
3. Του φυσιοθεραπευτή και του κτηνιάτρου, το ποσό των 2.300.000 δρχ., που αντιστοιχεί στις ετήσιες τακτικές αποδοχές μισθωτού φυσιοθεραπευτή στο πρώτο έτος υπηρεσίας.
4. Του οικονομολόγου, συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη και αναλυτή, το ποσό των 2.300.000 δρχ., που αντιστοιχεί στον ετήσιο μισθό λογιστή στο πρώτο έτος υπηρεσίας.
5. Του καλλιτέχνη ή τραγουδιστή των κέντρων διασκέδασης, το ποσό των 3.300.000 δρχ., που αντιστοιχεί στις ετήσιες ακαθάριστες αποδοχές μουσικού με βάση το κατώτερο προβλεπόμενο ημερομίσθιο προσαυξημένο κατά 30% τοις εκατό.

Σε συναυλίες για φιλανθρωπικούς ή εθνικούς σκοπούς η εμφάνιση των τραγουδιστών δεν λαμβάνεται υπόψη, εφόσον αποδεδειγμένα δεν αμείβεται για την συμμετοχή του αυτή.

6. Μισθωτική αξία, ποσοστό 8,25% του ποσού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της τιμής ζώνης που ισχύει κάθε 1^η Ιανουαρίου, με τον αριθμό των τετραγωνικών μέτρων της επιφάνειας της επαγγελματικής εγκατάστασης. Σε περιοχές, οι οποίες δεν έχουν ενταχθεί στο σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, τιμή ζώνης θεωρείται η κατώτερη που ισχύει στην πρωτεύουσα του νομού.

Τα πρόσωπα που προαναφέραμε, εφόσον στεγάζονται στην ίδια επαγγελματική εγκατάσταση, επιμερίζεται και η μισθωτική αξία ανάλογα με τον αριθμό τους. Η εγκατάσταση δεν μπορεί να είναι κάτω των είκοσι μέτρων στην περίπτωση του δικηγόρου και σαράντα μέτρων, όταν πρόκειται για ιατρό, οδοντίατρο ή ψυχολόγο. Ο ιατρός, ο οδοντίατρος και ο ψυχολόγος, εάν χρησιμοποιούν ως επαγγελματική εγκατάσταση την

κατοικία τους, ως επιφάνεια που υπολογίζεται η μισθωτική αξία, λαμβάνονται υπόψη 40 τετραγωνικά μέτρα και για τους υπόλοιπους επαγγελματίες λαμβάνονται υπόψη 20 τετραγωνικά μέτρα. Ειδικότερα, για τον φυσιοθεραπευτή, η μισθωτική αξία που λαμβάνεται υπόψη μειώνεται κατά 30%.

Το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος των παραπάνω προσώπων, με εξαίρεση του δικηγόρου, κλιμακώνεται ανάλογα με τα έτη άσκησης του επαγγέλματος, μετά το 4^ο έτος κατά 10% ανά έτος μέχρι το 20^ο έτος, μειούμενο από το 21^ο, ανάλογα, ανά έτος. Το ελάχιστο καθαρό εισόδημα των δικηγόρων, που προκύπτει από το άθροισμα του τεκμαρτού εισοδήματος και της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, προσαυξάνεται ως εξής :

- 1) Κατά ένα τοις εκατό (1%) για κάθε γραμμάτιο προείσπραξης πέρα των 30 ετησίως.
- 2) Κατά 5% για κάθε παράσταση σε πενταμελή εφετεία και κατά 3% σε τριμελή εφετεία.
- 3) Κατά 10% για κάθε παράσταση σε κακουργιοδικεία και ανώτατα δικαστήρια.
- 4) Το δημόσιο και οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί κοινής ωφελείας υποχρεούνται να παρακρατούν ποσοστό 15% επί της αμοιβής του δικηγόρου. Το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, που προκύπτει από το άθροισμα της επαγγελματικής αμοιβής ή του τεκμαρτού εισοδήματος στην περίπτωση δικηγόρου και της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, προσαυξάνεται ως εξής :

A. Του ιατρού :

1. Με βάση την ειδικότητα κατά 40% για τους χειρουργούς όλων των ειδικοτήτων, μαιευτήρες και ορθοδοντικούς και κατά 15% για τις κλινικές ειδικότητες ιατρών.
2. Με βάση τους πανεπιστημιακούς τίτλους, κατά 50% για τους καθηγητές πανεπιστημίου οποιασδήποτε βαθμίδας και κατά 20% για τους λέκτορες και όσους έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους.

B. Του δικηγόρου :

Με βάση τους πανεπιστημιακούς τίτλους κατά 30% για τους καθηγητές

Πανεπιστημίου και κατά 10% για τους λέκτορες.

Γ. Του οικονομολόγου, λογιστή ή προγραμματιστή :

Με βάση τους τίτλους σπουδών κατά 10% για τους πτυχιούχους

Ελληνικών ή ξένων πανεπιστημίων και 5% για τους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι.

Αν ο φορολογούμενος δηλώνει εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και από ελεύθερο επάγγελμα, το συνολικό εισόδημα που προκύπτει, μειώνεται κατά 50% για τους ιατρούς, οδοντιάτρους, κτηνιάτρους, ψυχολόγους, λογιστές, αναλυτές, φυσιοθεραπευτές. Το εισόδημα των ιατρών, όμως, μειώνεται κατά 30%, εάν δουλεύουν σε παραμεθόρια περιοχή. Τα παραπάνω δεν έχουν εφαρμογή κατά τα τρία πρώτα έτη άσκησης του επαγγέλματος και εφόσον δεν έχουν περάσει 10 χρόνια από την απόκτηση του πτυχίου.

Αν το δηλούμενο ποσό εισοδήματος από την άσκηση ελεύθεριου επαγγέλματος (όταν δεν τηρούνται βιβλία, αν και πρέπει, ή τηρούνται Β κατηγορίας ή προαιρετικά Γ κατηγορίας του ΚΒΣ) είναι μικρότερο από το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, η διαφορά προσαιξάνει το εισόδημα που δηλώνεται ως προερχόμενο από την άσκηση ελεύθεριου επαγγέλματος και ο φόρος υπολογίζεται σε αυτό το συνολικό εισόδημα. Για τους καλλιτέχνες και τραγουδιστές, δηλούμενο εισόδημα λαμβάνεται αυτό που προκύπτει από την άσκηση του επαγγέλματός του. Τέλος, όταν ο ελεύθερος επαγγελματίας δεν ασκεί ατομικά ελεύθερο επάγγελμα, αλλά συμμετέχει σε μία ή παραπάνω εταιρείες ελεύθεριων επαγγελματιών, ως ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, θεωρείται αυτό που θα προέκυπτε από την ατομική άσκηση του ελεύθεριου επαγγέλματος.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ, ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ.

Ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται στο σύνολο των καθαρών εισοδημάτων από όλες τις πηγές, για κάθε έτος αφού αφαιρεθούν οι δαπάνες που αναφέρει ο φορολογικός νόμος. Ο φορολογούμενος, εκτός από τον κύριο φόρο (που είναι ανάλογος της κλίμακας), επιβαρύνεται σε κάθε οικονομικό έτος με προκαταβολή φόρου που είναι ίση με το μισό του κύριου και του συμπληρωματικού φόρου. Εάν στα εισοδήματα του φορολογούμενου περιλαμβάνονται και εισοδήματα, όπου ο φόρος παρακρατείται εξ' αρχής, ο φόρος που παρακρατήθηκε αφαιρείται από το μισό του φόρου που πρέπει να προκαταβληθεί. Δεν υπολογίζεται προκαταβολή φόρου :

1. Όταν το συνολικό ποσό του κύριου και προκαταβλητέου φόρου δεν υπερβαίνει τις 5000,
2. Όταν ο φορολογούμενος αποκτά εισοδήματα μόνο από μισθωτές υπηρεσίες και ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας. Όταν υποβάλλεται δήλωση για πρώτη φορά, το ποσό του φόρου που υπολογίζεται σαν προκαταβολή περιορίζεται στο μισό.

Παρακράτηση του φόρου.

Η παρακράτηση του φόρου εφαρμόζεται για την έγκαιρη είσπραξη και καταβολή του φόρου στο δημόσιο και για την αποφυγή της φοροδιαφυγής. Η παρακράτηση γίνεται από την επιχείρηση που παρέχει σε κάποιον τρίτον αμοιβή, υπολογίζεται επί του ποσού της αμοιβής που καταβάλλεται και διενεργείται όταν καταβάλλεται η αμοιβή. Ο παρακρατηθείς φόρος εκ μέρους του φορολογούμενου που έχει λάβει την αμοιβή, αποδίδεται από αυτόν που έχει παρακρατηθεί στο Δημόσιο με δήλωση.

Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από κινητές αξίες (Γ πηγή).

Για τις αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου, τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 35% επί των ακαθάριστων εσόδων και δεν υπάρχει περαιτέρω φορολογική υποχρέωση του δικαιούχου.

Παρακράτηση φόρου από εμπορικές επιχειρήσεις (Δ πηγή).

1. Στους μισθούς που δίνει Α.Ε. στο Διοικητικό της συμβούλιο, υπολογίζεται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 35% που εφαρμόζεται στις αποδοχές μετά την αφαίρεση των ασφαλιστικών εισφορών και των τελών χαρτοσήμου.
2. Στην επιχειρηματική αμοιβή που δίδεται στους διαχειριστές εταίρους της Ε.Π.Ε. παρακρατείται φόρος με συντελεστή 15% και 1% για τέλη χαρτοσήμου και 10% επί χαρτοσήμων υπέρ Ο.Γ.Α.
3. Στα εισοδήματα των πρακτόρων, αντιπροσώπων, κ.λ.π., που αποκτούν προμήθειες μετά από συμβάσεις με αλλοδαπούς οίκους, παρακρατείται φόρος 15% επί της προμήθειας.
4. Οι δημόσιες επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Ν.Π.Δ.Δ., οργανισμοί κοινής ωφέλειας, τράπεζες, σύλλογοι, καθώς και οι επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες, που τηρούν βιβλία Β και Γ κατηγορίας, όταν καταβάλλουν σε τρίτους προμήθειες ή μεσιτείες, παρακρατούν από τους δικαιούχους το 15% της ακαθάριστης αμοιβής τους.

Παρακράτηση φόρου στις γεωργικές επιχειρήσεις.

Δημόσιες υπηρεσίες, τράπεζες και συνεταιρισμοί που καταβάλλουν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επί της παραγωγής, σε πρόσωπα ή επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής που ασχολούνται με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων, παρακρατούν φόρο εισοδήματος έναντι του φόρου, που είναι :

- α) 0,5%, όταν το συνολικό ετήσιο ποσό είναι από 2.500.000 έως 5.000.000.
- β) 1%, όταν το συνολικό ετήσιο ποσό είναι πάνω από 5.000.000.

Εξαιρούνται των παραπάνω οι επιχειρήσεις που λειτουργούν σε ορεινές περιοχές. Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων δεν ασχολούνται

κατά κύριο επάγγελμα με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων. Ο φόρος παρακρατείται με συντελεστή 10%, όταν το συνολικό ετήσιο ποσό είναι άνω των 100.000.

Παρακράτηση φόρων από ελευθέρια επαγγέλματα.

Στο εισόδημα από αμοιβές ελευθερίου επαγγέλματος ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 15% στο ακαθάριστο ποσό. Ο φόρος παρακρατείται από τις δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ, Ν.Π.Δ.Δ., τράπεζες, συλλόγους και ελεύθερους επαγγελματίες, που τηρούν βιβλία Β και Γ κατηγορίας. Αυτοί που παρακρατούν τον φόρο πρέπει να τον αποδίδουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., για κάθε τρίμηνο μέσα στις 15 πρώτες μέρες, με προσωρινές δηλώσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τις ακαθάριστες αμοιβές που καταβλήθηκαν το προηγούμενο τρίμηνο και τον φόρο που παρακρατήθηκε.

Παρακράτηση στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

Στο εισόδημα (από μισθωτές υπηρεσίες) ο φόρος παρακρατείται από τον εργοδότη που συστηματικά απασχολεί έμμισθο ή ημερομίσθιο προσωπικό ή καταβάλλει συντάξεις, επιχορηγήσεις και αποδίδεται στο δημόσιο. Η παρακράτηση γίνεται όταν καταβάλλονται οι αποδοχές και ο φόρος υπολογίζεται ως εξής :

Σε όσους αμείβονται με μηνιαίο μισθό, τους συνταξιούχους, και σε όσους αμείβονται με ημερομίσθιο, οι οποίοι απασχολούνται από τον ίδιο εργοδότη πάνω από 1 χρόνο, γίνεται αναγωγή των αποδοχών σε ετήσιο καθαρό εισόδημα και πολλαπλασιάζεται με συντελεστή το καθαρό μηνιαίο εισόδημα ως εξής :

Ετήσιο καθαρό εισόδημα	Συντελεστής φόρου %
Μέχρι 1.600.000	0%
1.600.001 - 2.000.000	2%
2.000.001 - 2.500.000	3%
2.500.001 - 3.000.000	4,5%
3.000.001 - 3.500.000	6%
3.500.001 - 4.500.000	8%
4.500.001 - 5.500.000	12%
5.500.001 - 7.000.000	16%
7.000.001 - 10.000.000	20%
10.000.001 - 15.000.000	24%
15.000.001 και πάνω	30%

Ο φόρος που προκύπτει από τα παραπάνω μειώνεται :

A) Για το σύζυγο κατά 10%, εφόσον δεν τον βαρύνουν παιδιά.

B) Για τον φορολογούμενο που είτε είναι έγγαμος ή όχι ή χήρος έχει την

επιμέλεια τέκνων με :

15% για ένα παιδί

25% για δύο παιδιά

40% για τρία παιδιά

55% για τέσσερα παιδιά και πάνω.

Γ) Για τη σύζυγο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, με 10%.

Για να βρει ο εργοδότης τον συντελεστή σύμφωνα με τον οποίο θα παρακρατείται ο φόρος, θα πρέπει να προβεί σε μία σειρά υπολογισμών.

Θα πρέπει, δηλαδή, να προσδιορίσει το μηνιαίο ακαθάριστο ποσό του δικαιούχου και να αφαιρέσει μετά τις νόμιμες κρατήσεις για ασφαλιστικές εισφορές, τέλη χαρτοσήμου και κάθε κράτηση υπέρ του δημοσίου. Με αυτό τον τρόπο θα βρει το καθαρό μηνιαίο εισόδημα. Στη συνέχεια, αναγάγει το μηνιαίο εισόδημα σε ετήσιο, επί το 14 (12 μισθοί και 2 δώρα). Το ποσό λοιπόν του ετήσιου καθαρού εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες αποτελεί τη βάση, σύμφωνα με την οποία θα επιλεγεί ο συντελεστής

φόρου, ο οποίος θα εφαρμόζεται στο καθαρό ποσό του μηνιαίου εισοδήματος για τον υπολογισμό του παρακρατηθέντος φόρου.

Παράδειγμα Υπολογισμού του φόρου

Μισθωτός έγγαμος με ένα παιδί λαμβάνει ακαθάριστες αποδοχές 200.000 μηνιαίως. Οι κρατήσεις για τα ταμεία, ανέρχονται σε 40.000. Ο φόρος που θα παρακρατείται μηνιαίως θα βρεθεί ως εξής:

Πρώτα θα βρούμε το καθαρό εισόδημα του μήνα δηλαδή $200.000 - 40.000 = 160.000$ το οποίο θα το αναγάγουμε σε ετήσιο $160.000 \times 14 = 2.240.000$. Για αυτό το ποσό ο συντελεστής παρακράτησης φόρου είναι 3%. Ο φόρος για τις αποδοχές του μήνα θα είναι:

$$160.000 \times 3\% = 4.800 \text{ μείον } 4800 \times 15\% \text{ (μείωση)} = 720.$$

Άρα θα παρακρατείται μηνιαίως φόρος $4.800 - 720 = 4.080$ δρχ. στις καθαρές αποδοχές του μισθωτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

Απόδοση με διμηνιαίες δηλώσεις

Όσοι παρακρατούν φόρο (εργοδότες, κ.τ.λ.) υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν με εφάπαξ καταβολή στη Δ.Ο.Υ. όπου έγινε η καταβολή των ποσών, για τα οποία έγινε η παρακράτηση μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο των μηνών Μαρτίου, Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου και Ιανουαρίου κάθε έτους, με προσωρινή δήλωση, η οποία περιλαμβάνει τα ποσά και το φόρο που παρακρατήθηκε στο προηγούμενο δίμηνο.

Ειδικά εάν ο υπόχρεος παρακράτησης φόρου απασχολεί ή καταβάλλει συντάξεις σε περισσότερα από 500 άτομα, ανεξάρτητα από το διάστημα που διαρκεί η ετήσια απασχόλησή τους, υποχρεώνεται να αποδίδει τα ποσά που παρακράτησε, κατά τη διάρκεια κάθε μήνα, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου από την παρακράτηση μήνα. Εκτός από τις προσωρινές δηλώσεις, εκείνοι που υποχρεώνονται να παρακρατούν φόρο, οφείλουν να επιδίδουν μέσα στο Μάρτιο, κάθε έτους, στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. όπου καταβλήθηκαν οι αμοιβές, στις οποίες ενεργείται η παρακράτηση, δήλωση στην οποία θα περιληφθούν το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση του δικαιούχου, το Α.Φ.Μ. του, οι αμοιβές του και το ποσό φόρου που αντιστοιχεί σε αυτές, καθώς και το υπόλοιπο του φόρου, που θα καταβληθεί εφάπαξ με την υποβολή της δήλωσης. Σε περίπτωση θανάτου του προσώπου που παρακρατούσε τον φόρο, υπόχρεοι σε απόδοση είναι οι κληρονόμοι αυτού, ο καθένας ανάλογα με το μερίδιό του. Σε περίπτωση όμως που δεν υποβληθεί προσωρινή δήλωση ή υποβληθεί εκπρόθεσμα ή είναι ανακριβής, τότε υπάρχει επιβολή πρόσθετου φόρου, καθώς και προστίμου. Δήλωση που υποβάλλεται χωρίς την ταυτόχρονη καταβολή του φόρου δεν γίνεται δεκτή.

Μηνιαία απόδοση φόρου

Όσα πρόσωπα ή ημεδαπές εταιρείες παρακρατούν φόρο, υποχρεώνονται να τον αποδώσουν εφάπαξ με την υποβολή δήλωσης στη Δ.Ο.Υ., στην περιφέρεια της οποίας έγινε η καταβολή των ποσών για τα οποία

παρακρατήθηκε ο φόρος μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου από την παρακράτηση του φόρου μήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Υπόχρεοι δήλωσης

Κάθε φυσικό πρόσωπο έχει υποχρέωση να υποβάλλει δήλωση εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημά του υπερβαίνει τις 400.000 δραχμές. Υποχρέωση για υποβολή δήλωσης υπάρχει και όταν το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου είναι μικρότερο από τις 400.000, αλλά στο εισόδημα αυτό περιλαμβάνεται και ζημιά από εμπορική επιχείρηση ή γεωργική εκμετάλλευση, την οποία δικαιούται να συμψηφίσει με εισοδήματα του ίδιου και των επόμενων ετών. Εάν ο υπόχρεος παραλείψει να επιδώσει μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους δήλωση, που θα αναγράψει τη ζημιά που υπήρξε κατά τα προηγούμενα έτη, τότε δεν μπορεί να συμψηφιστεί η ζημιά.

Ειδικά, προκειμένου για τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία έχουν εισόδημα αποκλειστικά από μισθωτές υπηρεσίες, αυτά υποχρεώνονται να υποβάλλουν δήλωση, αν το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημά τους είναι πάνω από 800.000 δρχ., εφόσον κατοικούν στην Ελλάδα και δεν έχουν Ι.Χ. ή μηχανή από 500 cc και άνω, ούτε διατηρούν μισθωτούς στην προσωπική τους υπηρεσία, ούτε αγοράζουν οικοδομή ούτε κατοικούν σε οικοδομή άνω των 150 m². Φυσικά πρόσωπα κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, που έχουν κατοικία στην Ελλάδα, υποχρεώνονται να υποβάλλουν δήλωση, εφόσον το ετήσιο καθαρό γεωργικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό του 1.000.000. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία αποκτούν και γεωργικό εισόδημα, χωρίς να είναι κατ' επάγγελμα αγρότες, υποχρεώνονται να υποβάλλουν δήλωση ανεξάρτητα από το ύψος του καθαρού γεωργικού εισοδήματος που αποκτούν ή των επιδοτήσεων που παίρνουν ή του Φ.Π.Α. που τους επιστρέφεται. Αν ο φορολογούμενος κατοικεί στην αλλοδαπή, υπόχρεοι για να υποβάλλουν δήλωση είναι οι εν Ελλάδι

αντιπρόσωποί του. Επίσης, υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση για τα εισοδήματά τους, ανεξάρτητα από το αν υπόκεινται ή όχι σε φόρο, είναι :

- 1) Οι κύριοι ή κάτοχοι επιβατικού αυτοκινήτου Ι.Χ. ή ημιφορτηγού ή μηχανής από 500 cc και άνω ή κότερου, θαλαμηγού, αεροσκάφους, σκάφους αναψυχής και jeep, καθώς και όποιος χρησιμοποιεί τα παραπάνω μέσα είτε ανήκουν σε αυτόν είτε στην οικογένειά του, είτε στην εταιρεία που δουλεύει.
- 2) Όσοι έχουν στην προσωπική τους υπηρεσία ένα και περισσότερα πρόσωπα ως μισθωτούς.
- 3) Όσοι ασκούν ατομική επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα.
- 4) Όσοι μετέχουν σε προσωπική ή Ε.Π.Ε. ή κοινοπραξία που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα.
- 5) Όσοι έχουν έσοδα από νοίκια πάνω από 50.000 ετησίως.
- 6) Όσοι αγοράζουν ακίνητα ή ανεγείρουν οικοδομή.
- 7) Όσοι διατηρούν δευτερεύουσα κατοικία ή μένουν σε κατοικία άνω των 150 m².
- 8) Όσοι είναι αγρότες και παίρνουν επιδοτήσεις άνω των 500.000 δρχ. για προϊόντα φυτικής παραγωγής ή 700.000 για ζωικής παραγωγής προϊόντα. Επίσης, όσοι λαμβάνουν καλλιεργητικά δάνεια άνω των 2.000.000.
- 9) Όσοι έχουν άδεια της αρμόδιας αρχής να πωλούν αγαθά στις λαϊκές αγορές.
- 10) Όσοι κατέχουν ή καλλιεργούν ορισμένη έκταση γεωργικής γης, καθώς και όσοι εισπράττουν επιστρεφόμενο Φ.Π.Α..
- 11) Οποιοσδήποτε, εφόσον προσκληθεί γι' αυτό εγγράφως από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- 12) Όποιος έχει υπερβεί το 25^ο έτος της ηλικίας του, εκτός εάν αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες μέχρι 800.000 δρχ. ή και από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας με επιφάνεια μέχρι 60 m², ή είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης.

Για τους παντρεμένους, υπόχρεος για υποβολή δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου. Η φορολογική δήλωση όμως υποβάλλεται χωριστά, όταν :

1. Ο ένας από τους δύο είναι σε κατάσταση πτώχευσης.

2. Ο ένας από τους δύο έχει τεθεί σε δικαστική απαγόρευση.

3. Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση.

Επίσης υπόχρεος σε δήλωση για τα εισοδήματα των ανηλικών τέκνων είναι ο πατέρας, ή αν δεν υπάρχει, η μητέρα. Για τους ανήλικους που βρίσκονται υπό δικαστική αντίληψη, υπεύθυνος είναι ο κηδεμόνας τους, ενώ σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς, υπόχρεος είναι ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής.

Προθεσμία υποβολής και περιεχόμενο της δήλωσης.

Η δήλωση υποβάλλεται σε δύο αντίτυπα, αυτοπροσώπως από τον υπόχρεο ή από πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από αυτόν, ή ταχυδρομείται επί αποδείξει στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., μέχρι τις 2 Μαρτίου του οικείου οικονομικού έτους. Η δήλωση μπορεί επίσης να υποβληθεί :

α) Μέχρι τις 17 Μαρτίου, όταν μεταξύ των εισοδημάτων περιλαμβάνονται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ή εισόδημα από συμμετοχή σε εταιρία που δεν τηρεί βιβλία ή τηρεί βιβλία Α ή Β κατηγορίας.

β) Μέχρι τις 15 Απριλίου, όταν στα εισοδήματα του φορολογούμενου περιλαμβάνονται κέρδη από εμπορικές επιχειρήσεις, εισόδημα που προέκυψε στο εξωτερικό, γεωργικό εισόδημα ή εισόδημα που προέκυψε στη χώρα ο φορολογούμενος όμως μένει έξω από αυτή.

γ) Προκειμένου για ατομική εμπορική επιχείρηση, η οποία δεν τηρεί βιβλία ή τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., ή ελεύθερο επάγγελμα που ασκεί ατομικά το επάγγελμά του και δεν τηρεί βιβλία, αν και υπόχρεος ή τηρεί βιβλία Β κατηγορίας, στις ακόλουθες προθεσμίες :

- Μέχρι τις 2 Μαρτίου του οικείου οικονομικού έτους για τους υπόχρεους, που το επώνυμό τους αρχίζει από Α.
- Μέχρι τις 3 Μαρτίου, για αυτούς που το επώνυμό τους αρχίζει από Β και Γ.
- Μέχρι τις 4 Μαρτίου, για αυτούς που το επώνυμό τους αρχίζει από Δ και Ε.
- Μέχρι τις 5 Μαρτίου, για αυτούς που το επώνυμό τους αρχίζει από Ζ έως και Ι.
- Μέχρι τις 6 Μαρτίου, για το Κ.
- Μέχρι τις 7 Μαρτίου, για το Λ και Μ.

- Μέχρι τις 8 Μαρτίου, για αυτούς που το επώνυμό τους αρχίζει από Ν έως και Π.
- Μέχρι τις 9 Μαρτίου, για τα γράμματα Π έως Σ.
- Μέχρι τις 10 Μαρτίου, για τα Τα έως και Ω.

Επίσης, μέχρι τις 22 Μαρτίου του οικείου οικονομικού έτους, μπορούν όσοι έχουν υπερβεί το 25^ο έτος της ηλικίας τους να υποβάλλουν δήλωση. Αν πριν την έναρξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης, ο φορολογούμενος πρόκειται να εγκατασταθεί στο εξωτερικό, θεωρείται ότι λήγει η διαχειριστική περίοδος σε αυτό το σημείο και ο φορολογούμενος υποχρεώνεται να υποβάλλει δήλωση και να καταβάλλει τον ανάλογο φόρο. Οι αλλοδαποί που απέκτησαν εισόδημα που φορολογείται στην Ελλάδα, έχουν υποχρέωση πριν φύγουν για το εξωτερικό, να υποβάλλουν δήλωση γι' αυτό το εισόδημά τους και να πληρώσουν τον φόρο του.

Η δήλωση συντάσσεται σε δύο αντίτυπα, σε έντυπα του δημοσίου, υπογράφονται και τα δύο αντίτυπα από τον υπόχρεο και αν υπάρχουν εισοδήματα της συζύγου, υπογράφει και αυτή. Μαζί με την ετήσια δήλωσή του, ο υπόχρεος υποβάλλει δήλωση με τα στοιχεία των ακινήτων που του ανήκουν κατά πλήρες δικαίωμα ή κατ' επικαρπία, ή ψιλή κυριότητα. Το Υπουργείο Οικονομικών καθορίζει κάθε φορά το περιεχόμενο της δήλωσης, καθώς και τα δικαιολογητικά τα οποία συνυποβάλλονται με τη δήλωση και που πρέπει ο φορολογούμενος να συμπληρώσει. Στη δήλωση αναγράφονται όλα τα φορολογούμενα εισοδήματα, καθώς και τα απαλλασσόμενα από τον φόρο εισοδήματα. Αρμόδιος για την παραλαβή των δηλώσεων και τον έλεγχό τους, την εξακρίβωση όσων δεν έχουν υποβάλλει δηλώσεις και γενικά για την επιβολή του φόρου, είναι ο προϊστάμενος της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. της κατοικίας του φορολογουμένου. Για την παραλαβή και τον έλεγχο εκπρόθεσμης δήλωσης, αρμόδιος είναι ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. στην περιφέρεια της οποίας, ο φορολογούμενος μένει ή έχει την έδρα της επιχείρησής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

Υποχρεώσεις - Κυρώσεις

→ Υποχρεώσεις

Αλλαγή κατοικίας ή έδρας

Σε κάθε περίπτωση που ο υπόχρεος σε δήλωση αλλάζει κατοικία ή κύρια διαμονή, έχει υποχρέωση να υποβάλλει, μέχρι την λήξη του οικονομικού έτους, στην αρμόδια ΔΟΥ, υπεύθυνη δήλωση για τον νέο τόπο κατοικίας του. Αν δεν υποβληθεί η δήλωση που προβλέπεται τότε ο προϊστάμενος της αρμόδιας ΔΟΥ επιλαμβάνεται για την επιβολή του φόρου. Η παράλειψη υποβολής της δήλωσης συνεπάγεται την επιβολή προστίμου.

Υποχρεώσεις εκμισθωτών ακινήτων

Ιδιωτικά έγγραφα μίσθωσης αστικών ακινήτων άσχετα με το ποσό του ενοικίου, εφόσον αυτό είναι ανώτερο των 5.000 δρχ. το μήνα, προσκομίζονται από τον εκμισθωτή για θεώρηση, μέσα σε 30 ημέρες από την σύνταξη του αρμόδιο προϊστάμενο της ΔΟΥ. Τα έγγραφα αυτά μπορεί ο μισθωτής να τα προσκομίζει για θεώρηση στην αρμόδια ΔΟΥ. Όσα δεν προσκομίζουν τα έγγραφα μίσθωσης ακινήτου για θεώρηση ή τα πηγαίνουν εκπρόθεσμα υπόκεινται σε πρόστιμο. Τέλος, αν μεταβιβασθεί η κυριότητα ακινήτου ο νέος κύριος είναι ολοκληρωτικά υπεύθυνος μαζί και με τον προκάτοχο του για την πληρωμή του φόρου των 3, πριν την μεταβίβαση ετών.

Υποχρεώσεις μισθωτών ακινήτων

Οι μισθωτές ακινήτων καθώς και θαλάσσιων σκαφών αναψυχής, έχουν υποχρέωση να δηλώνουν αναλυτικά κάθε έτος, μέσω της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, τα ενοίκια που κατέβαλαν κατά το αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό έτος για τις μισθώσεις αυτές, το ονοματεπώνυμο του εκμισθωτή τον αριθμό φορολογικού μητρώου ή της ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του. Επίσης πρέπει να δηλώσουν και τα ποσά που κατέβαλαν για την ανέγερση οικοδομής σε ξένη χώρα, όταν η οικοδομή έχει συμφωνηθεί να περιέλθει στον εκμισθωτή με την λήξη της μίσθωσης.

[Illegible text, likely header or introductory paragraph]

[Illegible text, possibly a list or set of instructions]

[Illegible text, possibly a table or detailed list of items]

[Illegible text, possibly a conclusion or summary]

Υποχρεώσεις κομιστών τίτλων

Οι κύριοι κάτοχοι και ομολογιών γενικά όταν εξαργυρώνουν τα μερίσματα και τα τοκομερίδια που ανήκουν στις μετοχές τους ή τις ομολογίες τους, έχουν υποχρέωση να παρίστανται αυτοπροσώπως. Οι κομιστές των ανωνύμων μετοχών που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση ότι είναι ο κύριος των μετοχών αν θέλουν να τις εξαργυρώσουν. Παράλληλα η μεταβίβαση μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο πραγματοποιείται μόνο με συμβολαιογραφικά έγγραφα.

Υποχρεώσεις οφειλετών τόκων

Κάθε πρόσωπο που οφείλει τόκους οι οποίοι φορολογούνται έχει υποχρέωση μέσα σε 1 μήνα από την ημερομηνία που οι τόκοι θα γίνουν ληξιπρόθεσμοι να υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση στην αρμόδια ΔΟΥ.

Υποχρέωση υπηρεσιών

Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την έκδοση οικοδομικών αδειών υποχρεώνονται να στέλνουν αντίγραφα των αδειών που εκδίδονται από αυτές στην αρμόδια για την φορολογία του ιδιοκτήτη της οικοδομής ΔΟΥ στο τέλος κάθε τριμήνου για τις άδειες που εκδόθηκαν μέσα στο τρίμηνο αυτό. Οι δημόσιες υπηρεσίες και τα ΟΤΑ υποχρεώνονται να υποβάλλουν στο Υπουργείο Οικονομικών πληροφοριακά στοιχεία, σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος διάφορων επιτηδευματιών και ελεύθερων επαγγελματιών, τα οποία είναι αναγκαία για το έργο των διάφορων ΔΟΥ. Οργανώσεις, σύλλογοι, σωματεία, οργανισμοί κλπ., όταν πραγματοποιούν χορούς ή συγκεντρώσεις, πρέπει να υποβάλλουν στην αρμόδια ΔΟΥ όπου υπάγεται το κέντρο διασκέδασης ή το ξενοδοχείο, αίτηση στην οποία επισυνάπτεται το συμφωνητικό με το κέντρο και αναφέρεται ο σκοπός της εκδήλωσης και η κατά άτομο επιβάρυνση. Μέσα σε 5 ημέρες από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης οι παραπάνω πρέπει να προσκομίσουν στην ΔΟΥ φωτοτυπία του τιμολογίου του κέντρου. Αν αυτό δεν γίνει τότε υπάρχει επιβολή προστίμου από 500.000 - 1.000.000 δρχ. Οι ορκωτοί ελεγκτές ή άλλα